

Güney Ege'de Çevre

12 ▶ Güney Ege, Güney Kore'de Tanıtılacak

40 ▶ Atık Pirinadan Artı Katma Değer Yaratılan Yeni Ürünler

54 ▶ Acil Müdahale Eğitimi ile Denizlerimiz Daha Güvenli

66 ▶ Güvenli Anaokulum

DOĞRUDAN FAALİYET DESTEĞİ

PROGRAMI 2015

PROGRAMIN AMACI

Güney Ege Bölgesi'nin rekabetçilik düzeyini artıracak, bölgesel kalkınmaya ivme kazandıracak, bölge için önemli stratejik eylemlerin başlatılmasını ve gerçekleştirilmesini sağlayacak kritik öneme haiz araştırma, planlama, fizibilite ve benzeri diğer faaliyetlerin desteklenmesidir.

PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ

Öncelik 1: Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, tehdit ve risklerin önlenmesine dönük acil tedbirler

Öncelik 2: Bölgede öne çıkan sektörlerde, sosyal veya tematik alanlarda araştırma, planlama ve strateji geliştirme çalışmaları

Öncelik 3: Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik iş geliştirme merkezleri, teknoloji geliştirme merkezleri, teknoparklar gibi kuruluşların ve bunların tesislerinin kurulması amacı ile yapılacak fizibilite benzeri ön çalışmalar

Öncelik 4: Büyük hacimli yatırım kararlarına kısa vadede etki edilmesi ve yönlendirilmesine katkı sağlayacak olan faaliyetler

Son Başvuru Tarihi

31/12/2015

Toplam Destek Bütçesi

900.000 TL

Asgari Tutar

25.000 TL

Azami Tutar

100.000 TL

İçindekiler

İçindekiler

- 4 Permakültür
.....
- 8 Yenilikçi Bir Çevre Uygulaması
"Çevre Dostu Biyogaz Tesis Atığını Değerlendirelim" Projesi
.....
- 10 Biyogaz Enerji Santrali Açılışı
.....
- 12 Güney Ege, Güney Kore'de Tanıtılacak
.....
- 14 Muğla ve Çevre
.....
- 18 2015 Yılı Proje Teklif Çağrısı Başvuru Süreci Sona Erdi
.....
- 20 Mavi Gezegenimiz Dönüşüyor, Peki Ya Biz?
.....
- 25 Güney Egeli Sanatçılar Avusturya'da Hünerlerini Sergilediler
.....
- 26 Üniversiteler, Projeler ve Kalkınma
.....
- 30 Çevreci Boya Atölyesi
.....
- 32 Kuru Kekik İşleme, Kekik Yağı ve Kekik Suyu Üretim Projesi
.....
- 34 Ege'ye Özgü Zeybek Peyniri
.....
- 36 Knidos Tiyatrosu Röleve, Restitüsyon, Restorasyon ve
Çevre Düzenleme Projesi
.....
- 38 Geri Dönüşüm Muhteşem Olacak
.....
- 40 Atık Pirinadan Artı Katma Değer Yaratın Yeni Ürünler
.....
- 42 Güney Ege'de Sürdürülebilir Çevre
.....
- 44 Çameli Sizi Çağırıyor
.....

İçindekiler

İçindekiler

- 48 Bölgesel Yenilik ve Girişimcilik Stratejisi
.....
- 50 Marmaris Bisiklet Festivali
.....
- 52 Kuşadası İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
"Organik Tarım Eğitimi"
.....
- 53 Çal Belediyesi "Kurumsallaşma Eğitimi"
.....
- 54 Muğla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü "Acil Müdahale Eğitimi İle
Denizlerimiz Daha Güvenli"
.....
- 56 Bodrum
.....
- 60 Organize Sanayi Bölgelerinin Önemi ve Denizli OSB Örneği
.....
- 62 Gökova Körfezi Deniz Dibi Kirlilik Envanteri
.....
- 64 Büyük Menderesi Kirletmek Geleceğini Kirletmektir
.....
- 66 Güvenli Anaokulum
.....
- 68 Rakamların Diliyle GÜNEY EGE
.....
- 72 Yağlı Ballı Germencik
.....

50

54

64

72

İmtiyaz Sahibi

Güney Ege Kalkınma Ajansı
Adına Genel Sekreter
Süleyman ALATA

Yazı İşleri Müdürü

Ömer Faruk KIRAZ

Genel Yayın Yönetmeni

Süleyman ALATA

Yayın Danışmanı

Prof. Dr. Süleyman İNAN

Art Direktör

Mümin İNAN

Fotoğraf Editörü

MACART

Yayın Kurulu

Berna AYKÖSE
Ece ÇELİK

Yayın Mahiyeti

Kurumsal Dergi

Yayın Türü

Yerel Süreli

Yayın Periyodu

3 ayda bir

Yapım

MACART

Grafik Tasarım Basım Yayıncılık
www.macartajans.com

Baskı Tarihi

????????????????

Baskı ve Cilt

Ata Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Adatepe Mah. 3/19 Sok. No:11 (B.E.G.O.S.) Buca Ege
Giyim Organize Sanayi Buca / İZMİR

Dergide bulunan yazılar ve fotoğraflar aksi belirtilmedikçe GEKA'nın resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı makalelerdeki yazılar, yazarına aittir.

Yönetim Yeri

Pamukkale Teknokent Çamlaraltı Mh.
Hüseyin Yılmaz Cd. No:67 B Blok Kat:2 20070
Pamukkale/Denizli

ISSN 2148-7685

Dergi Ücretsizdir.

Amir ÇİÇEK
Muğla Valisi
Güney Ege Kalkınma Ajansı
Yönetim Kurulu Üyesi

Değerli Okurlarımız,

Dergimizin beşinci sayısında siz değerli okuyucularımızla beraber olmanın mutluluğunu yaşamaktayız.

Ajansımızın 25 milyon TL bütçe ile ilan ettiği 2015 Proje Teklif Çağrısının başvuru süreci 8 Mayıs 2015 tarihinde sona erdi. Bölgemizin Ajans programlarına yoğun ilgi duyması ve çok sayıda başvuru olması bizleri memnun etti. Proje değerlendirme süreci dergimizin yayına hazırlık dönemi olan bu günlerde devam etmektedir, en kısa zamanda sonuçları sizlerle paylaşacağız. Yönetim Kurulumuz adına şimdiden başarılı projelerin Bölgemiz için hayırlı olmasını diliyor ve bu yoğun süreçte titizlikle çalışan ekibimize teşekkür ediyorum.

Dergimizin her sayısında olduğu gibi bu sayımızda da Ajansımızın faaliyetlerini, destek programlarımız çerçevesinde yürütülen projeleri ve Bölgemizin öne çıkan haberlerini sizlerle paylaşacağız.

Günümüz dünyasının en önde gelen konularından biri olan “Çevre” temasını dergimizin bu sayısında ele aldık. Bu konu üzerine ekibimiz benimle de röportaj yaptılar ve kendileriyle “Muğla ve Çevre” konusunda konuştuk. Ayrıca Güney Ege Kalkınma Ajansı Kalkınma Kurulu Başkanımız Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Mansur Harmandar ile yapılan Kalkınma Kurulumuz ve çevre ile üniversite hakkında bir röportajı dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz. Çevre konusunda Permakültür, Geri Dönüşüm ve Güney Ege’de Çevre konularında uzman görüşleri ve bölgeden iyi uygulama örnekleri de bu sayımızda işlenen konular arasında yer almakta. Bunların yanı sıra Nisan ayında Güney Kore basın mensuplarının Bölgemizi tanıması amacıyla gerçekleştirdiğimiz tanıtım gezimizin ayrıntılarını ve yürütmekte olduğumuz Bölgesel Yenilik ve Girişimcilik Stratejisinin hazırlanması sürecini de sizlerle bu sayımızda paylaşıyoruz.

Ajansımıza desteklerinden olan eğitim ve danışmanlık odaklı Teknik Destek projelerimize, araştırma, analiz ve envanter çalışmalarını gerçekleştirme amacıyla yürütülen Doğrudan Faaliyet Desteği projelerimize ve yatırım desteği alan Mali Destek Programı projelerimizi de her sayımızda olduğu gibi sayfalarımızda göreceksiniz. İlçe tanıtım yazılarımız ise Çameli, Bodrum ve Germencik ilçelerimizle devam ediyor.

Dergimizi keyifle okumanızı temenni ederim, yeni sayılarda görüşmek dileğiyle.

PERMAKÜLTÜR

Hazırlayan: Mehmet SERT / Uzman - Muğla Yatırım Destek Ofisi

Yüzyıllar boyunca insanoğlunun var olduğu dünyamızda, çevreye etkimiz son 200 yılda tehlikeli boyutlara ulaşmaya başlamıştır. Küresel ısınma, eriyen buzullar, iklim değişikliği ile ilgili haberlere sıkça rastlamaktayız, ancak bu haberlerin üzerimizdeki etkisinin çok fazla olmadığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Konfor içinde yaşama isteğimiz, çevreye duyarlı bakış açımızı olumsuz yönde etkileyebilmekte. Bazı zamanlar, çevresel tepkilerin bir çözüm üretmediğini düşünebiliriz. Peki, dünyamızın yaşanmaz bir yere dönmesini engelleyecek bir çözüm var mıdır? İşte bu yazımızda, bu soruna çözüm iddiası olan ülkemiz için yeni bir kavram Permakültürü sizlere tanıtacağız; bir koşuşturma içerisinde geçen hayatımızda bir an durup, çevreye olan bakış açımıza az da olsa bir farklılık getirebilmek adına.

Permakültür teriminin İngilizcesi "permanent agriculture" olup kalıcı tarım anlamına gelmektedir. 1970'li yıllarda Avustralya'da Bill Mollison tarafından geliştirilen bu fikir, doğaya karşı mücadele vermek yerine doğayla birlikte çalışmak, düşüncesiz eylemler yerine uzun ve özenli gözlemler yaparak doğadan öğrenmek yaklaşımını benimsemektedir. Doğal yöntemler kullanılarak sürdürülebilir yaşam alanları tasarlamayı ve kurmayı amaçlamaktadır. Permakültür kesinlikle kimyasal gübre ve zirai ilaç kullanımından yana değildir, modern tarım tekniklerine göre bize öğretilen verimi artıran kimyasal gübre ve ilaç kullanımına rakip olacak seviyede, doğal yön-

temler ile de yüksek verimlerin elde edilebildiğini insanlığa göstermiştir. Doğal değerlerin, zamanın ve enerjinin etkin kullanımı ile kırsalda dönüşümlü bir yaşam sürmek mümkündür. Permakültür, insanlara maddi ve maddi olmayan ihtiyaçlarını doğal işleyişlerini örnek alarak, parçası oldukları doğaya ve üzerinde yaşadıkları dünyaya zarar vererek değil, yarar sağlayarak karşılama yöntemini olanaklı kılan bir tasarım bilimidir.

Permakültür İlkeleri

Permakültür yaklaşımında 12 tasarım ilkesi bulunmaktadır. Bu ilkeler bir arada kullanıldığında daha az enerji ve kaynak kullanarak çevremizi ve davranış biçimlerimizi yeniden tasarlamamıza olanak sağlar. Bu ilkelere Türkiye Permakültür Platformu web sitesinden ulaşmak mümkün. Bu ilkeler, bütün iklimsel ve kültürel koşullarda geçerli olabilecek evrensel kurallara uygun olarak kurgulanmıştır. Farklı iklimlere ve kültürel koşullara göre değişen pratik uygulamalardır.

Permakültür uygulamaları ile su, toprak ve enerji, maksimum düzeyde ve yenilenebilir olarak değerlendirilir. Permakültür uygulama örneği olarak atık su ve organik maddelerin dönüşümü, toprağın verimini artırmak için doğal yöntemler kullanma (tarıma faydalı solucan, örümcek gibi canlıların varlığını korumak ve bir arada uyumlu yaşayan kardeş bitkilerin ekimi), kendi yaşam alanının doğal malzemesiyle yapılması ve belki de en önemlisi tüketmeyi dönüştürmektir.

Monokültür

Permakültür

Marmariç: Bir Permakültür Uygulama Örneği

Marmariç Ekolojik Yaşam Derneği kurucuları 2003 yılından beri Permakültür'ü uygulamakta ve öğretmektedir. İstanbul'da tanışan bir grup çevre gönüllüsü, İzmir ili Bayındır ilçesine bağlı Dernekli köyü Marmariç mevkiinde, su kıtlığı nedeniyle terk edilmiş bir köye yerleşme kararı alıyorlar. 2009 yılında Küresel Çevre Fonu (Global Environment Facility - GEF) desteğiyle Permakültür uygulamalarını çevre köylere de yaymayı hedefliyorlar. Şu anda 60 dönüm bir alan üzerinde çeşitli meyve ağaçlarıyla, 100 kadar tavuklarıyla ve arıcılık yaparak hayatlarını geçirmektedirler.

Derneğin Uygulama Önerileri

Kuraklıkla Mücadele: Bir sistemde ne kadar suya sahip olduğundan ziyade, sahip olunan suyun ne kadar etkin kullanıldığı önemlidir. Buharlaşmayı en aza indirmek için gölgeleme ve rüzgar kıran bitkilendirmenin yapılması, açık yüzeyli su depolamasından ziyade toprak altı su depolamaları ile suyun bitki yapraklarından soluma yoluyla

uzaklaştırılması kuraklıkla mücadelede ciddi faydalar sağlayacaktır.

Doğanın İnsan Eliyle Korunması: Ülkemizde doğal tarımı özendirici bir takım politikalar ve uygulamalar oluşturulmaktadır. Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları desteklenmekte, Çevresel Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması (ÇATAK) projesi kapsamında toprak ve suyun korunmasına yönelik çiftlik faaliyetleri desteklenmektedir. Permakültür uygulamalarından edinilen tecrübeler ışığında getirilebilecek çözüm önerileri, devlet politikalarının ve desteklerinin çerçevesini şekillendirmede yardımcı olabilir. Örneğin, biyolojik çeşitliliğin artırılmasına yönelik kenar etkisinin kullanıldığı uygulamalar, toprak zenginleştirici uygulamalar, su tasarrufunu sağlayan teknikler bu çözümlerden bazıları olabilir.

Korunan Alanların Planlanması: Ülkemizde mevzuat ile koruma altına alınan; doğal sit, milli parklar, özel çevre koruma gibi alanların korunmasına yönelik yönetim planları hazırlanırken Permakültür tasarımlarından faydalanmak mümkündür.

Dezavantajlı Coğrafyalarda Geçimlik Çeşitliliğinin Artırılması: Eğimli araziler, dağlık alanlar, orman alanları yakınında yaşayan kırsal nüfusun tarım faaliyetlerinde yaşadığı sıkıntılara Permakültür çözüm olabilir. Örneğin, eğimli arazilerde işlevsel orman (gıda, yakıt, kereste amaçlı ağaçların dikimi) oluşturmak bir Permakültür önerisidir. Meyve ağaçlarının çevresine örülen kuru duvarlar, toprak erozyonunu engellemekle birlikte, su tutma kapasitesinin artmasından dolayı yaban hayata ek yaşam sağlamaktadır.

Terk Edilmiş ve Kötü Durumda Olan Arazilerin Rehabilitasyonu: İnsan eliyle çöllerleştirilmiş ve tuzlanmış tarım arazileri, terk edilmiş maden ve taş ocakları Permakültür tasarımları kullanarak, nitelikli tarım alanlarına dönüşebilir.

Mevcut Tarımsal Alanların ve İşletmelerin Dönüştürülmesi: Büyük arazilerde toprak üzerindeki bitki örtüsünün tamamen kaldırılarak, insan tüketimi amaçlı tek çeşitli bitki ile yapılan tarım, toprakların her geçen zaman fakirleşmesine neden olmaktadır. Bu yöntemle yapılan tarım sürdürülebilir olmayacaktır. Permakültür tasarımları daha küçük arazilerde etkileşimli tür çeşitlendirmesi yaparak, toprağı yok etmek yerine canlı üst toprağın artırılması sağlanabilmektedir.

Mevcut Yerleşimlerin Dönüştürülmesi, Yeni Yerleşimlerin Tasarlanması ve Kentsel Permakültür Uygulamaları: Kentlerin oluşturduğu atıkların enerjiye dönüştürülmesiyle tarımsal ürünlerin elde edilmesinde kullanılabilecek mahalleler oluşturulabilir. Mutfak atıklarından kompost ile toprak üreterek, ekosistem için önemli bir faaliyeti gerçekleştirebiliriz. Yeni yerleşimlerin tasarlanmasında, su yönetimi ve yolların konumlandırılmasında

Permakültür tekniklerinin kullanılması iyi bir planlama yapılmasına yardımcı olacaktır.

Bölgemizden Bir Permakültür Öncüsü:

Fethiye Yanıklar köyü (şimdiki tabiri ile mahallesi)'nde Organik Bahçem adındaki kahvaltılık mekanlarında tanışıyoruz Ali Kışlak Bey ile. Doğa ve çevre gönüllüsü, uzun yıllar yurt dışında büyük bir şirkette bilgisayar mühendisliği yaptığı yılları kayıp yıllar olarak tanımlıyor kendisi. Permakültür ile tanıştığında bentiğini bulduğunu ifade ediyor. Bill Mollison'un Türkiye'deki ilk öğrencilerinden. Seydikemer ilçesinde Saklıkent Kanyonu'na yakın Korubükü mahallesinde 70 dönüm büyüklüğündeki arazisinde Permakültürü, doğal tarım yöntemini ve yükseltilmiş sebze yatağı uygulamasını sentezleyip kendi

deneyimleriyle şekillendiriyor. Çevresindeki çiftçiler etkileniyor ve onlarda tarım yöntemlerini değiştiriyorlar. Deneyimlerini www.alikislakforest.com sitesinde de paylaştığı gibi, kendisine danışmak isteyenleri de geri çevirmiyor. Organik Bahçem adındaki yerinde bu felsefeyi yaymak için bir merkez oluşturmayı hedefliyor. Kendisiyle tanışmanız tavsiye olunur.

Kurtarıcı Bir Çözüm Olabilir mi?

Doğaya minimum etkiyle maksimum fayda sağlama düşüncesini temel edinen Permakültür, öğretileri ve pratikleriyle kırsala yerleşenlere yol gösterici olduğu görülmektedir. Ancak görülüyor ki, 1970'lerde başlayan bu hareket, ülkemizde de dünyada da geniş kitlelere yayılamamıştır. Marjinal bir takım grupların cesaret örneği niteliğinde kararlar alınmasıyla

bir takım yerleşimlerin olduğu görülmektedir. Türkiye Permakültür Enstitüsü tarafından orta ve alt gelir grubu insanlar için çok da düşük olmayan bir bedel karşılığında Permakültür Tasarım Kursu verilmektedir. Kurs sonucunda bir sertifika verilmekte ve katılımcılar Permakültür Tasarımcısı olabilmektedir. Kurs ücretlerinin yüksek bedel ile oluşu, gönüllülük esasıyla yayılması beklenen bu hareketin mantığıyla çok örtüştüğü söylenemez. Ayrıca hareketin geniş kitlelere yayılamaması, hatta orta sınıf eğlencesi olarak eleştiriler alması, sosyolojik açıdan bir şeylerin yanlış yapıldığını gösteriyor. Yine de, her şeye karşı olan sözde çevreci gruplara kıyasla, bir çözüm bulduklarına inanan ve bu çözümü hayatlarına uygulayan bu hareketi takdirle karşılamamak pek insaflıca olmazdı.

İnsanlığımızın medeniyetini bu şekliyle uzun yıllar sürdürmeyeceği çok açıktır ve adı veya tanımı ne olursa olsun, fikir babası kim veya hangi ülkeden olursa olsun, yaşam biçimimizi değiştirecek bir harekete ihtiyacımız vardır. Yaşam biçimimizdeki değişikliğin ne zaman ve nasıl başlayacağı merak edilen konudur. Doğadan ne kadar uzaklaşırsak; tehlike o kadar büyüyecektir. Bakış açımızın şu şekilde olması gereklidir; bitkileri, hayvanları ve diğer tabiat varlıklarıyla dünyamız insanların tüketimine sunulmuş bir yer değildir, insan diğer canlılarla birlikte sadece bu dünyayı paylaşmaktadır.

“Permakültür, doğal olarak akış ve dönüşüm halinde ve oldukça zararsız olan enerjiyi ve sürekli olarak yaşamı yok etmemize gerek bırakmayacak, bolluk sergileyen gıda kaynaklarını ve doğal kaynakları kullanarak dünya üzerinde var olabilmemizi sağlayan sistemdir. Dünyayı korumamız ve iyileştirmemiz için gereken bütün yöntemleri hali hazırda biliyoruz ama ne yazık ki herhangi bir ulus veya kurum gereken değişimi hayata geçirmeye niyetli gözüküyor. Ancak milyonlarca sıradan insan bunu, herhangi bir siyasi otoriteden bağımsız, kendi kendilerine yapmaya başladılar. Nerede yaşarsak yaşayalım bir şeyler yapmaya başlamalıyız.

Bill Mollison

Kaynak: http://marmaric.org/permakultur_el_kitabi.pdf

Yenilikçi Bir Çevre Uygulaması “Çevre Dostu Biyogaz Tesis Atığını Değerlendirelim” Projesi

GEKA tarafından 2014 Çevre Mali Destek Programı kapsamında desteklenen Senkron Grup İnşaat Makine Mühendislik Proje Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait olan “Çevre Dostu Biyogaz Tesis Atığını Değerlendirelim” projesi çevreye yönelik örnek bir proje niteliğindedir.

Fotoğraflar: Senkron

İnsanoğlu uzun yıllar çevreyle uyumlu bir yaşam sürdürmüş, onun sağladığı kaynakların sınırsızlığına inanmıştır. Ancak zaman içerisinde hızlı nüfus artışı, kentleşme ve sanayileşme gibi öğelerin etkisiyle başlarda göz ardı edilen, ikinci plana atılan çevre sorunları kümülatif bir etkiyle büyüyerek tüm dünyayı tehdit eder bir hal almaya başlamıştır. Günümüzde de sürdürülebilir bir ekonominin sürdürülebilir bir çevre ile sağlanabileceği anlaşılmış, ulusal ve bölgesel stratejiler “yaşamak istenen bir çevre” ekseninde oluşturulmaya başlanmıştır.

Güney Ege Kalkınma Ajansı da bu eksen çerçevesinde bölge planlarını hazırlamakta ve bu doğrultuda bölge potansiyelini harekete geçirecek destek programlarını dizayn etmektedir. Bu anlamda GEKA tarafından 2014 Çevre Mali Destek Programı kapsamında desteklenen Senkron Grup İnşaat Makine Mühendislik Proje Elektrik Üretim

A.Ş.’ye ait olan “Çevre Dostu Biyogaz Tesis Atığını Değerlendirelim” projesi çevreye yönelik örnek bir proje niteliğindedir.

Projenin amacı Aydın ili, İncirliova ilçesi, Sınırteke köyü Efeler Biyogaz Enerji Santralinden çıkan biyogaz fermantasyon katı atığını yeni teknolojiyle gübre olarak değerlendirmektir. Çevre kirliliğini azaltarak su, hava ve toprak kalitesinin artması önceliklerini kapsayan projede; hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanan sığır gübrelerinin, biyogaz tesisinde işlenerek elektrik ve ısı enerjisi üretilmesi sonucunda oluşan fermantasyon atıklarının toprağa ve yüzeysel sulara olan olumsuz etkileri önlenecek, biyogaz tesisinden çıkan maddenin tarım uygulamalarında kontrollü bir biçimde kullanılması sağlanacaktır.

Proje ile günlük toplam katı atığın %90’ı metana dönüştürüldükten sonra kalan kısmı gübre olarak de-

ğerlendirilecektir. Çıkan kısımda katı sıvı faz ayrımı yapılarak sıvı gübre ile katı gübrenin ayrılması sağlanacaktır. Elde edilen katı gübre susuzlaştırma ve kurutma işlemlerinin ardından gübre paketlenme ünitesinden geçerek kullanıma hazır hale getirilecektir.

Organik gübrelerin toprak verimliliğinin korunması ve geliştirilmesinde çok yönlü ve etkili rolü herkesçe bilinmesine rağmen, bu gübrelerin kullanımı istenen düzeylerin çok altındadır. Bu proje ile Aydınli çiftçiler hedef kitle olarak belirlenmiş ve fermente gübrenin kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacak bölgenin tarımsal ürün verimliliğinin artırılması hedeflenmiştir.

Aydınli çiftçiler fermantasyon atığı gübrenin kullanımıyla toprak kalitesinde ve dolayısı ile üretimde artış sağlayacaktır. Bu anlamda projenin tarımsal üretime önemli katkıları olacaktır.

Aydın

BİYOĞAZ ENERJİ SANTRALİ AÇILIŞI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, GEKA'nın 2014 yılında gübre atığı paketlenme tesisi kurulumuna hibe desteği verdiği, % 100 gübreden elektrik üreten "Senkron- Efeler Biyogaz Santrali"nin açılışını 22 Mayıs 2015 tarihinde Aydın'da gerçekleştirdi.

Erol AYYILDIZ - Aydın Valisi

Beraberindeki heyetle Aydın'ı ziyaret eden Bakan Yıldız'a Aydın Valisi ve GEKA Yönetim Kurulu Başkanı Erol Ayyıldız eşlik ederken; Aydın'daki kamu, kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de açılışa yer aldılar.

Biyogaz enerji santralının açılışı öncesi bir konuşma yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, daha rahat yaşanabilir ülke için enerji politikalarını çevreye rağmen değil, çevreyle beraber yaptıklarını belirtti. Taner Yıldız, açılışı gerçekleştirecek tesisin kapasitesinin kurulu güce göre az gözükse de çevre hassasiyetleriyle ön plana çıktığını belirtti. Bakan Yıldız, hayvansal atıklardan 1 yılda üretilebilecek enerji miktarının 1,4 milyon ton petrole denk geldiğini, Türkiye'nin 125-130 milyon ton eşdeğer petrollük enerji yapılanmasıyla ciddi potansiyele sahip olduğunu altını çizdi. Yenilenebilir enerji kaynakları alanında yapılan yatırımlara biyokütlede de eklenmesi gerektiğini belirten Enerji Bakanı Taner Yıldız, bu alanda gerçekleştirilecek yatırımların çevreye sağlayacağı katkının yanı sıra enerji ithalatını azaltacağını söyledi.

Aydın Valisi Erol Ayyıldız yaptığı açılış konuşmasında; "Biyogaz

Aydın Valisi Erol Ayyıldız: "Biyogaz enerjide, Türkiye'de % 100 gübreden elektrik üreten ilk biyogaz santralini açmanın mutluluğunu yaşıyoruz."

enerjide, Türkiye'de yüzde yüz gübreden elektrik üreten ilk biyogaz santralini açmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Aydın ilimiz, yenilenebilir enerji kaynakları açısından ülkemizin enerji açığını kapatacak zengin potansiyele sahip. Bu alanda yatırım yapmak isteyen yatırımcıları Aydın'a bekliyoruz." dedi.

Taner Yıldız, beraberindeki heyet ve protokol üyeleri ile açılış sonrası biyogaz tesisini gezerek incelemelerde bulundu.

Tesisin yakınında bulunan 6 bin civarında hayvan varlığına sahip olan süt çiftliğinden çıkan yıllık ortalama 100 bin ton gübre, kurulan biyogaz tesisi sayesinde ucuz ve çevreci enerjiye dönüştürülüyor. Hayvan atıklarını fermantasyon (yüksek enerji içerikli organik maddelerin düşük enerji içerikli organik maddelere parçalanması) yoluyla biyogaza dönüştüren sant-

ral, Türkiye'de % 100 gübreden elektrik üreten biyogaz santrallerinden birisi. 2,4 MW elektrik enerjisi elde edilen santral, 5 bin konutun elektrik ihtiyacını karşılıyor. Fermantasyondan kalan % 5 ise organik gübre olarak paketlenip ticarileştiriliyor.

Firma, GEKA'dan 2014 yılı Çevre Mali Destek Programı kapsamında biyogazdan sonra kalan organik gübrenin değerlendirilmesi amacıyla "Çevre Dostu Biyogaz Tesis Atığını Değerlendirelim" projesi için hibe desteği alarak gübre paketlenme tesisi kurdu. Böylece daha önceden var olan biyogaz tesisinin atıkları paketlenerek biyogaz atıkları hem bertaraf edilmiş hem de ekonomiye kazandırılmış oldu. Bu santral sayesinde yıllık 50.000 ton karbonun doğaya salınmasının da önüne geçilmiş oldu. (Proje hakkında ayrıntılı bilgi için bknz. Sayfa. 8-9)

GÜNEY EGE, GÜNEY KORE'DE TANITILACAK

Ajansımız, 28 Nisan-2 Mayıs tarihleri arasında, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı işbirliği ile Güney Kore'nin yüksek tirajlı gazete ve dergilerinin önde gelen editör ve fotoğrafçıları ağırladı.

Güney Kore'nin yüksek tirajlı gazete ve dergilerinde görev yapan köşe yazarı, foto muhabiri ve seyahat magazin editörlerinden oluşan 12 kişilik ekip; Aydın, Denizli ve Muğla'nın tarihi, kültürel ve turistik zenginliklerini 3 gün süren gezide keşfetti.

Güney Ege tanıtım turunun ilk gününde UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan beyaz cennet Pamukkale ve antik dönemin sağlık merkezi Hierapolis'i gezdiler. Buldan'da geleneksel Türk dokumacılığını yerinde gören basın mensupları, aynı zamanda Buldan Evliyazadeler Konağı'nda Türk kahvesi içerek tarihi konak hakkında bilgi aldılar. Gurme yazarları ve fotoğrafçıların bulunduğu ekip, Buldan'a özgü yemekler hakkında detaylı bilgi alarak geleneksel yemekleri fotoğrafladılar.

Denizli Karahayıt'ta termal turizm olanaklarını da yerinde inceleyen ekip, Güney Ege ziyaretlerinin 2. gününde antik dönemin sanat merkezi olan Aydın'ın Karacasu ilçesindeki Afrodias Antik Kentini keşfettiler. Muğla Dalyan'da gerçekleştirilen tekne turunda ise; Likya Kaya mezarlarını fotoğrafladılar ve Çamur Banyolarında gençleştirici özelliğiyle tanınan çamuru denediler. Gazeteciler günün sonunda cittaslow (sakin şehir) ünvanlı Akyaka'da Kadın Azmağı'nın güzel manzarası eşliğinde akşam yemeği yiyerek yorgunluklarını attılar. Gurme yazarları Akyaka'daki yemekler hakkında bilgi alıp bu yemekleri fotoğraflamayı da unutmadılar.

Tanıtım turunun 3. gününe seyir terasından Gökova Körfezi'nin eşsiz manzarasını kendi vizörlerinden

fotoğraflayarak başlayan gazeteciler buradan Bodrum'a hareket ettiler. Bodrum'da Saint John Şövalyelerinin inşa ettiği Bodrum Kalesi'ni ve yaşayan müzeciliğin örneği Sualtı Arkeoloji Müzesi'ni gezdiler. Dünyanın yedi harikasından biri olan Mausoleum'u ve Bodrum Antik Tiyatro'yu da ziyaret eden ekip, bölgede golf turizminin yapılabilirliğini incelemek amacıyla Bodrum Golf Club'da yetkililerden bilgi aldılar. Bodrum tarihi çarşısı, Bodrum'un beyaz evleriyle süslenmiş genel manzarasını ve limanını da fotoğraflayan gazeteciler, Bodrum'a hayran kaldılar. Son olarak gazeteciler, gün batımının en güzel izlendiği yer olan Bodrum Gümüşlük'te Ege mutfağının zengin yemek çeşitlerini fotoğrafladılar.

Aydın, Denizli ve Muğla'nın; tarih, kültür, doğa ve alternatif turizm olanaklarının Güney Kore medyasında yer alarak tanıtılması amacıyla Ajansımızın gerçekleştirdiği

tanıtım turu programına, Güney Kore medya sektörüne yön veren; The Kyunghyang Shinmun, Kukmin Ilbo, Korea Economic Daily ve Herald Business gazetelerinin yanı sıra Golf Magazine, The Travellers, Bar&Dining ve Travia dergilerinin köşe yazarı, editör, muhabir ve foto muhabirleri katıldı.

3 günlük Güney Ege gezisinin izlenimlerini, çektikleri fotoğraflar ve yazdıkları yazılar ile okurlarına aktaracak olan gazeteciler, Güney Ege'nin tanıtımını Güney Kore'de etkin bir şekilde yapacaklar. Aynı zamanda, yayınlanan haber ve fotoğraflar Güney Koreli seyahat acentelerinin yetkililerine sunulacak tur paketi yapmaları için bölgeye davet edilecekler. Bu kapsamda seyahat acenteleri CEO'larının Güney Koreli turistler için belirlenecek turizm destinasyonlarını netleştirmek üzere Aydın, Denizli ve Muğla'ya gelmesi bekleniyor.

MUĞLA ve ÇEVRE

Bu ayki röportajımızı Muğla Valimiz Sayın Amir Çiçek ile gerçekleştirdik. Kendisiyle Muğla'dan ve Muğla'da çevrenin korunması için yapılan faaliyetlerden, çevre ve kalkınma arasındaki ilişkiden bahsettik.

Röportaj: Muğla Yatırım Destek Ofisi

Tarihi ve doğal güzellikleri ile öne çıkan ilimizin Valisi olarak Muğla ve çevre hakkında neler söylemek istersiniz?

Toplam uzunluğu 1485 km'yi bulan kıyılarıyla Karya'dan Menteşe'ye kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Muğla küçük, ancak tanınırlığı yüksek bir Anadolu kentidir. Gökova Körfezi, Göcek-Dalaman Koyları, Marmaris, Fethiye ve Bodrum gibi uluslararası öneme sahip turizm merkezleriyle ön plana çıkmış olan Muğla, dünyanın en güzel lagünlerinden biri olan Köyceğiz-Dalyan Lagünü ve Ölüdeniz gibi eşsiz doğal yapılarla da sahiptir. Bu doğal güzelliklerin korunması hem geleceğe bırakılacak miras açısından hem de turizm sektörünün devamı açısından çok önemlidir. Bu kapsamda çevrenin korunması adına tüm kamu ve özel kuruluşlarımıza görev düşmektedir.

İlimizde çevrenin korunmasına ve çevreyi koruma bilincinin oluşturulmasına yönelik ne tür çalışmalar yürütülmektedir? Geleceğe yönelik ne gibi planlarınız var?

Doğanın, insan merkezli faaliyetler neticesinde özellikle Sanayi Devrimi sonrasında daha fazla ihmal edildiği aşıkardır. Çok fazla sermaye edinebilmek için doğa bir araç konumuna indirgenmiştir. Bu durum da doğal kaynakların acımasızca yok edilmesine ve insanın doğaya daha fazla yabancılaşmasına hatta doğadan kopmasına neden olmuştur. Ancak canlılığın sürdürülebilirliğine büyük bir engel teşkil eden böyle bir insan merkezci yaklaşımın neden olduğu çevre sorunlarının temelinde eğitimsizlik yatmaktadır. İnsanlara eğitim yoluyla verilebilecek çevre bilinci, pek çok sorunu da kökünden çözüme kavuşturabilecektir. Çevre bilincinin

düşünsel, duygusal ve davranışsal boyutları bulunmaktadır. Diğer bir deyişle çevre bilinci; çevreyle ilgili kararları, ilkeleri, yorumları içeren düşüncelerden, bu düşüncelerin yaşama aktarılması olan davranışlardan ve duygulardan oluşmaktadır. Böylesine kapsamlı bir kavramın gelişimi de kuşkusuz basit bir süreçle oluşmamaktadır. İnsanoğlunun çevresiyle etkileşime girişiyle ivme kazanan bu süreç yaşam boyu devam etmektedir. Çevre bilinci kişilik gelişimine paralel olarak çeşitli etkenlerin karşılıklı etkileşimi ile gelişmektedir. Çevre bilincinin geliştirilmesinde aile, eğitim kurumları, kitle iletişim araçları ve sivil toplum örgütlerinin önemli rolleri bulunmaktadır. Çevre bilinci yaşam boyunca gelişebilen dinamik bir yapı içermektedir. Ancak çocukluk yıllarında oluşturulacak temel, büyük önem taşımaktadır. Özellikle okul içinde yürütülen çevre eğitimi uygulamaları, öğrencilerin çevrelerine karşı sorumlu davranış kalıpları geliştirmelerine katkı sağlayabilecektir. Ülkemizde ve ilimizde çevre bilincinin geliştirilmesi adına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca çeşitli eğitim programları düzenlenmekte olup, çocuklarımıza çevrenin nasıl korunacağını yanında insanların çevreye olan olumsuz etkilerinin nasıl azaltılacağı üzerine bilgiler verilmektedir. Bu eğitim programları ile gelecek nesillerin çevreye olan duyarlılığını daha da arttırmak hedeflenmektedir.

Gelecek birkaç yıl içinde ilimizde çevreye karşı insan kaynaklı olumsuz etkilerin azaltılması adına sorumlu kurum ve kuruluşlarla gerekli istişareler yapılarak gereken tüm önlemlerin alınması, yapılması gereken tüm yatırımların yapılması için gerekli sürecin hızlandırılması planlanmaktadır.

Kalkınmayla birlikte çevrenin korunması özellikle ilimiz için ayrı bir önem taşıyor. Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre bağlamında koruma/kullanma dengesi nasıl olmalıdır?

İçinde bulunduğumuz yüzyılda, endüstri ve teknoloji alanında meydana gelen hızlı gelişmeler bir yandan insanın doğa üzerindeki hakimiyetini artırıp yaşam düzeyinin yükselmesini sağlarken, diğer yandan artan nüfus ve hızlı kentleşmenin etkisiyle, doğal dengenin giderek bozulmasına, kaynakların yok edilmesi sonucunda da tüm canlıları tehdit edecek boyutlara varan hava, su ve toprak kirlenmesinin ciddi boyutlara ulaşmasına neden olmuştur.

Bu çerçevede, sürdürülebilir kalkınma kavramı ortaya atılmış ve 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapora göre, insanların bugünkü ihtiyaçlarını ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden taviz vermeden kalkınma olarak tanımlanmış ve bu tarihten başlayarak çok kullanılan bir kavram olmuştur. Sürdürülebilir kalkınmanın temelinde, doğal kaynaklardan elde edilen yararın dağılımı, nüfus kontrolü ve çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesi gibi unsurlar yer almaktadır. Diğer yandan, günümüzde "çevreyi kalkınmanın hem kaynağı hem de sınırı" olarak kabul eden bir yaklaşım da egemendir. Bu yaklaşımın temelinde çevre ile kalkınma, yani koruma-kullanma arasındaki karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi de vardır. Bu da sürdürülebilir kalkınmadır.

İlimiz özellikle bir turizm kenti olduğundan her geçen gün turistik otel, motel, pansiyon ve tatil siteleri sayısında artış gözlemlenmektedir. Gerçekleşen bu artış aynı

zamanda ilimizde ekonomik olarak bir kalkınmanın da görüldüğü veya görüleceği anlamına gelmektedir. Ancak turizme dayalı bu iş sahalarının artışı ile aynı zamanda çevreye olan yükün daha da artacağı anlamına gelmektedir. Çünkü insana dayalı bu iş sahaları artınca dolayısıyla ilimize gelecek olan insan sayısının da artacağı anlamına gelmektedir, insan sayısı artacağından dolayı atık su, çöp, gürültü, vb. olumsuz etkilerde artacaktır. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre arasındaki dengenin korunması için yatırımcılar tarafından faaliyetlere başlamadan önce ilgili kurum ve kuruluşlarca çevresel alt yapının (atık su, çöp, gürültü, hava kirliliği vb. konularda) yapılması veya yaptırılması gerekmektedir.

Ulusal ve uluslararası çevre politikalarının uygulanması ve çağdaş çevre koruma konsepti konusunda neler söylemek istersiniz?

Günümüzde çevre yönetimi, bu çağdaş konsept çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda, 21. yüzyılın ekonomik ilişkilerinde başrollerden birini oynayacak olan çevre politikaları, dış ticarete bir süredir etkisini göstermekte olup, çevresel nedenler, Dünya Ticaret Örgütüncü de dış ticarete kısıtlamanın kabul edildiği tek alan olmuştur. Dış ticarete teknik engeller olarak anılan çevresel engeller kapsamına; ticarete konu malın etiketlenmesi, ambalajlanması, bileşimi (özellikle çevre ve insan sağlığı açısından risk taşıyan, kullanımını yasaklanmış veya kısıtlanmış kimyasalların bileşimdeki miktarları) ve atık kategorisindeki malların yanı sıra malın üretim sürecinde doğal kaynakların ekonomik kullanımını, çevre dostu teknoloji kullanımını, çevresel hasara neden olabilecek kaza risklerini en aza indirecek tedbirlerin alınması gibi hususları da kapsayan tedbirler girmektedir.

Ülkemizde de olduğu gibi diğer ithalatçı ülkelerde de ticarete konu

malın etiketi, ambalajı ve bileşimi (kimyasal veya atık olarak) ithalat öncesi kontrol edilmekte ve uygun olmayanların ithalatı yasaklanmaktadır. Bunun yanı sıra, malın çevre dostu süreçte üretildiğini kanıtlayan ve bu gün itibarı ile dünyada gönüllü olarak uygulanan belgelendirme sistemleri olan, tüm sektörleri ilgilendiren ISO 14000 çevre sistemine, sadece kimya sanayiini ilgilendiren çevre-sağlık-güvenliğe ilişkin üçlü sorumluluk uygulamalarına ve bazı ürünlere yönelik Eko-etiketleme kurallarına uygunlukta bu tür sistemleri uygulayan ülkeler veya alıcı firmalar, üreticileri çevresel kaygılarla disipline ederek kâr maksimizasyonu ile birlikte tüketici karşısında daha prestijli konuma geçmektedir.

Kişisel çevre bilinciyle başlayan duyarlılık, yerel, ulusal ve küresel ölçekte geçerli standartlara ulaştığı ölçüde insanlığın geleceğine güvenle bakabiliriz. Kaliteli bir yaşamın ön şartı, sağlıklı bir çevre ile mümkündür. Her fert çevre konusunda sorumluluklarını daha fazla sorguladıkça, insanlığın karşı karşıya olduğu yoksulluk, açlık, gelir dağılımı, doğal kaynakların tahribi ve buna bağlı pek çok problemin çözümünde daha fazla rol alacaktır. Daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevreye hak kazanmanın ön şartı çevresel sorumluklarımızı daha fazla sorgulamakla mümkün olacaktır. Çevrenin gelecek nesillerden ödünç aldığımız değerler bütünü olduğunu unutmayalım.

Sürdürülebilir çevre politikalarının etkilerini, ilimizin öne çıkan tarım ve turizm sektörleri bağlamında değerlendirir misiniz?

Son yıllarda sürdürülebilirlik kavramı tüm alanlara yansımıştır. Beşeri yaşamın bir gerekliliği olarak ortaya çıkmış ve tarımın, kentlerin,

turizmin, teknolojinin vb. birçok örneğin sürdürülebilirliği, farklı alanlarda örnek niteliği taşımıştır. Hepsi farklı toplumsal boyuttadır, ancak ortak olan özellikleri insanın geleceğini konu almaları ve hangi alan için düşünülüyorsa o alanın kaynaklarının korunmasını amaç edinmeleridir. İlimiz için kalkınmada önemli sektörler olarak niteleyebileceğimiz tarım ve turizm, çevre ve doğal kaynaklarla olan sıkı ilişkisi nedeniyle kalkınma ve çevre çelişkinin uyumluluğa dönüştürülmesi gereğini ortaya koymaktadır. İşte bu noktada, çevre ve ekonomi ile tarım ve turizmin gittikçe artan bir önemle birbirlerinin parçası olarak geliştirmek, çevre kalitesini sürdürmek, kalkınmayı eşitlemek temel hedeflerini içeren sürdürülebilir tarım ve turizm kavramı ortaya çıkmaktadır. Sürdürülebilir tarım ve turizm, her aşamasında toplumsal sorumluluk, ekonomik verimlilik ve ekolojik duyarlılığı içermektedir.

Muğla'da bugün ciddi bir çevre sorunu var mı? Gelecekte ortaya çıkabilecek riskler nelerdir? Bu risklerin engellenmesi ve çevre hassasiyeti konusunda neler yapılmasını önerirsiniz?

Muğla'da bugün itibarıyla çok büyük boyutlarda bir çevre kirliliği bulunmamaktadır. Ancak kış aylarında il merkezinde yaşanan lokal hava kirliliği, evsel atık sular ile ilgili merkezi atık su arıtma tesislerinin ve kapasitelerinin yetersizliği, evsel katı atıkların yani çöplerin düzenli katı atık depolama sahalarının yetersizliği için önlem alınmazsa, söz konusu durumlar gelecekte ilimize sosyal ve ekonomik yönden olumsuz yönde etkileyecektir. Bu risklerin engellenmesi ve çevre hassasiyetinin ön plana çıkarılması için başta Muğla Büyükşehir Belediyesi olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarca gerekli ön-

lemlerin alınması ve yatırımların yapılması gerekmektedir. Hava kirliliğinin azaltılması adına öncelikle ilimiz kullanımına hazır hale getirilmiş ancak henüz hat döşeme işlemi tamamlanmamış olan doğalgaz çalışmalarının sonuçlandırılması, evsel atık sular ile ilgili yeni merkezi atık su arıtma tesisi sayısının artırılması ve kapasitesi yetersiz olanların kapasitelerinin artırılması, düzenli katı atık depolama saha sayısının artırılması yapılması gereken öncelikli işler arasında olmalıdır.

Çevresel sorunların doğa ve insan üzerinde birçok olumsuz etkisi var. Bu sorunların önlenmesi ya da en azından etkilerinin azaltılması için neler yapılabilir? Çözümün tarafları kimler olmalı?

Genel olarak çevre sorunları, başta insanlar olmak üzere tüm hayvan ve bitkilerin yaşadıkları hayat ortamının doğal yapısını tahrip etmektedir. Bu tahribat yaşamın yoğun olduğu alanlarda daha hızlı, yaşam ve yerleşimin olduğu bölgelerde daha yavaş olmaktadır. Bozulan bu doğal hayat çevre üzerinde yaşayan tüm canlıların yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. İnsanlar kendilerine daha rahat ve ferah yaşam koşulları sağlamak için doğal olarak çevreye zarar vermektedirler.

Yapılan araştırmalar dünyadaki mevcut çevre kirliliğinin %50'sinin, son 35 yılda meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Çevre sorunlarının önemli kaynaklarından biri hızlı nüfus artışıdır. Birleşmiş Milletler'in yaptığı nüfus tahminlerine göre, Türkiye nüfusunun 2025 yılında 92 milyona yükselmesi bekleniyor. Bu durum ülkemizin bugün olduğu kadar, gelecekte de çevre sorunlarıyla karşılaşacağını göstermektedir. Çevre sorun-

larından biri olan hızlı nüfus artışı beraberinde plansız kentleşmeyi getirmektedir. Artan nüfusun iyi yaşam alanı ihtiyacının giderilmesi için oluşturulan kentsel yaşam alanları kentsel sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu çevre sorunları birbirlerine bağlı birinin etkisi ile diğerini ortaya çıkaran çevre sorunlarıdır.

Bu çevre sorunlarını azaltmak için; yeşil alanların artırılması ve orman yangınları için gerekli tedbirlerin artırılması, kanalizasyon suları akarsulara, göllere ve denizlere akıtılmaması, çöplerin rast gele çevreye, akarsulara, göllere ve denizlere atılmaması için gerekli önlemlerin alınması/aldırılması, atık su arıtma tesislerinin sayılarının ve kapasitelerinin artırılması, evsel ısınma amaçlı olarak doğal gaz kullanımına geçilmesi, disko, bar gibi müzikli eğlence yerlerinin konutlardan uzak izole alanlarda planlanması, her şeyden önce çocuklarımızdan başlayarak toplumun çevre konusunda bilinçlendirilmesi gibi uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Çevresel sorunların tarafları ise icraatçı ve denetleyici kamu kurum ve kuruluşları olmalıdır. Burada icraatçı kuruluşlar Belediye ve özel sektör, denetleyici kuruluş ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüdür. Çevre Kanunu uyarınca özellikle atık su arıtma tesisleri, katı atık düzenli depolama tesislerini yapmaya yükümlü olan Belediyeler ile çevre izni kapsamında yapılması gereken iş ve işlemlerle ilgili yükümlü olan özel sektör çevresel açıdan tüm önlemleri aldıktan sonra gerekli yatırımlarını yapmalıdır. Yapılan faaliyetlerinde çevresel açıdan sakıncalı olup olmadığı hususunda gerekli denetimleri Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü yapmalı ve gerektiğinde idari yaptırımlar uygulamalıdır.

2015 YILI PROJE TEKLİF ÇAĞRISI

BAŞVURU SÜRECİ SONA ERDİ

Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından 9 Şubat 2015 tarihinde ilan edilen 2015 yılı Proje Teklif Çağrısı kapsamında Alternatif Turizm, Üretim ve Ticaret Altyapısının Geliştirilmesi ile Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programlarına başvuru süreci 15 Mayıs 2015 tarihinde sona erdi.

<p>ALTERNATİF</p> <p>TURİZM</p> <p>MALİ DESTEK PROGRAMI</p> <p>KÂR AMACI GÜDEN İŞLETMELERE YÖNELİK</p> <p>TR32/15/TUR1</p>	<p>KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YÖNELİK</p> <p>TR32/15/TUR2</p>
<p>YENİLENEBİLİR ENERJİ</p> <p>MALİ DESTEK PROGRAMI</p> <p>KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YÖNELİK</p> <p>TR32/15/ENERJİ</p>	<p>ÜRETİM VE TİCARET ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ</p> <p>MALİ DESTEK PROGRAMI</p> <p>KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YÖNELİK</p> <p>TR32/15/ÜRETİM</p>

Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından 9 Şubat 2015 tarihinde ilan edilen 2015 yılı Proje Teklif Çağrısı kapsamında Alternatif Turizm, Üretim ve Ticaret Altyapısının Geliştirilmesi ile Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programlarına başvuru süreci 15 Mayıs 2015 tarihinde sona erdi. Toplam 165 proje başvurusu yapılan programlar kapsamında Ajanstan talep edilen destek tutarı 70 milyon TL ve toplam yatırım teklifi tutarı da 130 milyon TL olarak gerçekleşti.

Güney Ege Bölgesi'nde alternatif turizmin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi amacını taşıyan, Kar Amacı Güden İşletmelere Yönelik ve Kar Amacı Gütmeyen Kurumlara Yönelik olarak iki bileşenden oluşan "Alternatif Turizm Mali Destek Programı" kapsamında bölgeden 114 proje başvurusu yapıldı. Bu başvurularda bölge genelinden toplam 87,2 milyon TL'lik yatırım talebi alınmış olup, bu potansiyel yatırım miktarının 45,7 milyon TL'si GEKA'dan talep edilmektedir.

Termal ve sağlık turizmi ile spor, macera ve doğa turizminin geliştirilmesinin yanı sıra yöresel ürünlerin, tarihi ve kültürel öğelerin turizme entegre edilmesi amacını taşıyan Kâr Amacı Güden İşletmelere Yönelik Alternatif Turizm Mali Destek Programı kapsamında, Ajansa bölgeden 50 proje teslim edildi. Bu başvuruların 6'sı Aydın'dan, 12'si Denizli'den ve 32'si ise Muğla'dan gerçekleştirildi.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların başvuru sahibi olduğu Alternatif Turizm Altyapısı Mali Destek Programında ise; Aydın'dan 22, Denizli'den 15 ve Muğla'dan 27 olmak üzere toplam 64 proje başvurusu alındı.

Bölgede üretim ve ticaret alanlarında sunulan hizmetlerin geliştiri-

lmesi, hizmet kalitesinin ve çeşitliliğinin artırılması, verimliliğin ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ile pazarlama imkânlarının ve pazar ağlarının güçlendirilerek tanıtılması amacıyla tasarlanmış olan Üretim ve Ticaret Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında 24 proje başvurusu yapıldı. Bu projelerin 13'ü Aydın'dan, 7'si Denizli'den ve 4'ü

Muğla'dan gerçekleştirildi. Bu program kapsamında başvuru yapılan projelerde Ajans'tan talep edilen miktar 10,2 milyon TL ve projelerin toplam tutarı ise 19,5 milyon TL oldu.

Bölgede yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve enerji maliyetlerinin azaltılması amacıyla Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara yönelik tasarlanan Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı için ise; Aydın'dan 15, Denizli'den 7 ve Muğla'dan 5 olmak üzere toplam 27 proje başvurusu yapıldı. Bu başvuruların toplam yatırım miktarı 23,3 milyon TL ve bu yatırım miktarının 12,9 milyon TL'si Ajanstan talep ediliyor.

Başvuru süreci tamamlanmış projelerin değerlendirme süreci hemen başlatılmış olup Ajans tarafından yapılan ön inceleme sonrasında bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi tarafından değerlendirme süreci devam edecektir. Değerlendirme süreci sonrasında başvuru sahiplerine projelerine ilişkin durum yazılı olarak bildirilecektir.

MAVİ GEZEĞENİMİZ DÖNÜŞÜYOR, PEKİ YA BİZ?

Geri kazanım ve geri dönüşümün önemi ile ekonomilerdeki yeri

Hazırlayan: Ayşe Esin BAŞKAN / Koordinatör
Denizli Yatırım Destek Ofisi

Gün geçmiyor ki yeni bir çevre sorunu ile karşı karşıya kalmayalım. Küresel iklim değişikliği nedeniyle oluşan yağış dengesizlikleri veya sıcaklık değişimleri, çölleşme, kuraklık, heyelan, sel, orman ve tarım alanlarının azalması, ozon tabakasının delinmesi, biyolojik çeşitliliğin ve su kaynaklarının azalması, aşırı ve yasadışı avcılık, deniz, su, hava ve toprak kirliliği, hızlı ve plansız kentleşme, oluşan katı atık yığınları, nüfus artışı, doğal kaynaklar üzerinde oluşan baskı ve diğer çevresel tehditler tüm dünyayı etkilemektedir. Üstelik çevre sorunları sınır aşabilen özellikte oldukları için, bir yerde oluşan tehditler sanılanın aksine sadece o alanı değil ulusal, bölgesel ya da küresel olarak geniş bir alanı etkileyebilecek yapıdadır. 1970'lerle birlikte yaşanan sorunlar nede-

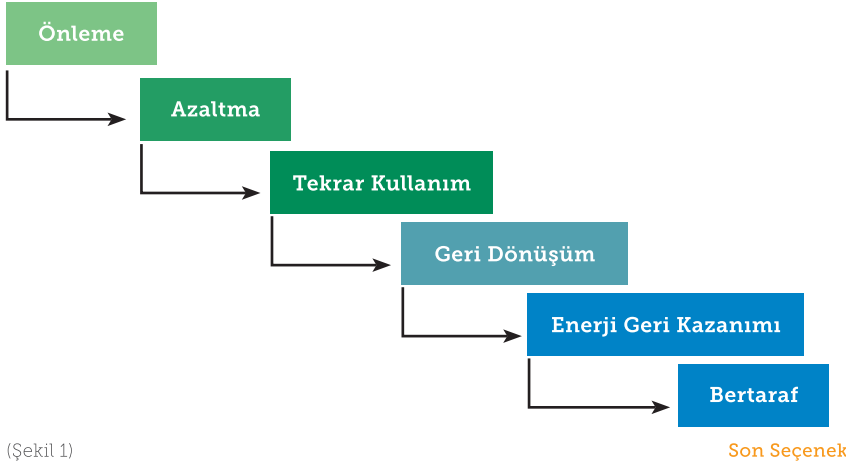
niyle uluslararası gündemin en başta gelen konularından olmaya başlayan doğal kaynakların kıtlığı ve çevresel tehditler sebebiyle farklı düzeylerde çeşitli çalışmalar, projeler yürütülmekte, sözleşme ve mevzuat çalışmaları yapılmaktadır.

Belki de bunların en önemlisi olan, bu alandaki bütün çalışmaların odaklandığı kavram; kuşak içi ve kuşaklar arası adalete dayanan, çevre, sosyal ve ekonomik kalkınma arasında dengenin kurulmasına çabalayan **"sürdürülebilir kalkınma"**dir. Ancak ne yazık ki amaçlarla ve tüm çalışmaları bu odak etrafında gerçekleştirmeye yöneltmek için ortaya konulan bu kavram dünya genelinde istenilen düzeyde uygulanamamaktadır. Bunu çevresel sorunların oluşma

hızı karşısında yavaş veya etkisiz kalan çevre politikaları ile çözümlerden ve dünyanın gidişatından gözlemleyebiliriz. Mavi gezegen hızla kirlenmekte, nüfus artışı karşısında besin kaynakları yetersiz kalmakta, temiz su ve güvenilir besin kaynaklarına ulaşım zorlaşmakta, ekonomik politikalar, faaliyetler ile çevre politikalarının yeterince uyumlu uygulanamaması, çevre ve ekonomi arasındaki ibrede her zaman ekonominin ağır basması, insanlığın ve diğer canlıların yaşam kalitesini, refahını ve geleceğini her geçen gün biraz daha tehdit etmektedir. Çünkü canlılar, yaşam kalitesi, ekonomi, refah yani her şey doğadan beslenmektedir.

Peki dünya değişir ve dönüşürken, biz dönüştürüyor muyuz acaba? Her ülke, her toplum, her bireyin

En Öncelikli Seçenek

(Şekil 1)

bu noktada yapabileceği şeyler bulunmaktadır. Bugün kendimiz ve gelecek nesiller için herkesin elinden geleni yapması gerektiği açıktır. Hâlihazırda başka bir dünya, başka bir mavi gezegen yoktur, dolayısıyla yaşamak için, geleceğimiz için, refahımız için ona iyi bakmalıyız. Öyle değil mi?

Yaşanılan sorunların en başta gelenlerinden bir kaçı da dünya nüfusunun ve tüketimin artmasıyla birlikte ortaya çıkan doğal kaynak yetersizliği / kıtlığı, hammadde ve enerji talebi, kirlilik ve oluşan atık yığınları ile onları depolamaya yönelik alan ihtiyacıdır. Tüketim kalıplarının değişmesi ve tüketim miktarlarının gün geçtikçe artan atıkların yönetiminin etkin şekilde gerçekleştirilmesi son derece önem taşımaktadır. Atık oluşumunu önleme, azaltma, tekrar kullanma, geri dönüşüm, geri kazanım faaliyetleri ile bertaraf, atık yönetim sürecinin döngüleridir. Atıklarının oluşumunu önleme ve azaltma ile birlikte **yeniden kullanım**, **geri dönüşüm** ve **geri kazanım** faaliyetleri bu sorunların önlenmesi, aşılması ile kaynakların etkin ve sürdürülebilir kullanımı açısından gün geçtikçe kritik önem kazanan süreçlerdir. Sürdürülebilir kalkın-

manın sağlanmasındaki en önemli aşamalardan biridir, etkin atık yönetimi...(Şekil 1)

Peki neler geri kazanılabilir veya dönüşebilir? Olay sadece kağıt, pet şişe, cam şişe ve tenekelerden mi ibarettir? Hayır, sanılanın aksine pek çok şey geri dönüşümlüdür. Günümüzde kağıttan elektronik atıklara, plastik ürünlerden pillere, ambalaj atıklarından cam ürünlerine, alüminyum ürünlerden yağlara, akülerden beton atıklarına kadar pek çok ürün atığı yeniden kullanım, geri dönüşüm veya geri kazanım çerçevesinde değerlendirilerek çevre korunabilmekte, çevresel tehditler ile doğal kaynaklar üzerindeki baskı azaltılabilmekte ve ekonomiye her şeyden önemlisi de insanların geleceğine katkı sağlanmaktadır. Üstelik böylece doğal servetlerin katı atık depolama alanlarında heba edilmesinin önüne geçilmekte ve atıkların kaynağında ayrıştırılması ile atık depolama alanlarına ihtiyaç azaltılmaktadır. Geri kazanım faaliyetleri ile beraber, hammadde, su ve enerji kullanımdan tasarruf da sağlanmaktadır. (Şekil 2)

Aklınıza şu soru gelebilir; **geri dönüşüm mü geri kazanım mı?** Her ne kadar bugün bu iki tanım aynı

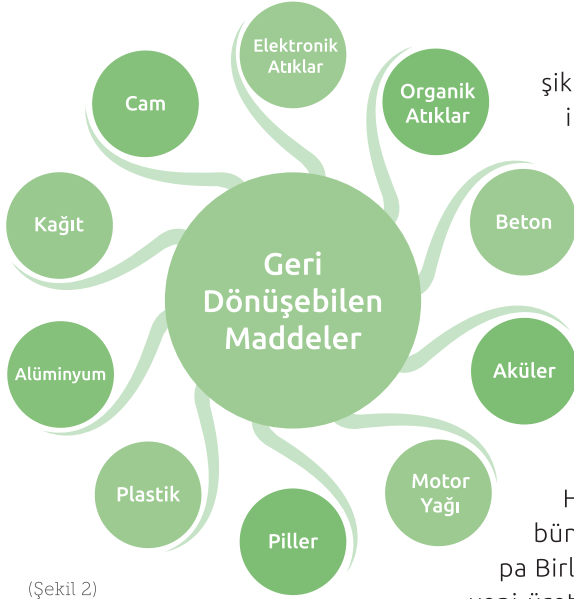
anlama geliyor gibi kullanılıp geri dönüşüm adı altında ifade edilse de aslında anlamları farklıdır ve geri dönüşüm de bir geri kazanım faaliyetidir.

Atık Yönetimi Yönetmeliğinde, enerji geri kazanımı ve yakıt olarak kullanımı ya da dolgu yapmak üzere atıkların tekrar işlenmesi hariç olmak üzere, organik maddelerin tekrar işlenmesi dâhil atıkların işlenerek asıl kullanım amacı ya da diğer amaçlar doğrultusunda ürünlere, malzemelere ya da maddelere dönüştürüldüğü **herhangi bir geri kazanım işlemi "Geri Dönüşüm"** olarak tanımlanırken; piyasada ya da bir tesiste kullanılan maddelerin yerine ikame edilmek üzere atıkların faydalı bir amaç için kullanıma hazır hale getirilmesinde yer alan işlemler **"Geri Kazanım"** olarak tanımlanmaktadır.

Özetle; katı atıklar içinde değerlendirilebilir olanların, ayrı toplanarak cinslerine göre ayrıldıktan sonra fiziksel ve/veya kimyasal ve/veya biyolojik işlemlerle ikincil hammaddeye veya tarım girdisine dönüştürülmesi ile enerji elde edilmesi için yakılması şeklindeki faaliyetlerinin **tümü geri kazanım** olarak adlandırılmaktadır. Yani, değerlendirilebilir atıkların çeşitli fiziksel ve/veya kimyasal işlemlerle ikincil hammaddeye dönüştürülerek tekrar üretim sürecine dahil edilmesi **geri dönüşüm** olarak adlandırılan geri kazanım kapsamında olan bir faaliyettir.¹

Gerçekten geri kazanım ve dönüşüm faaliyetlerine ilişkin süreç, savaşlar özellikle de 2. Dünya Savaşı sırasında ve sonrası doğal kaynaklar üzerinde oluşan baskı ve kaynak kıtlığı nedeniyle başlatılmıştır. Büyük devletler, 2. Dünya Savaşı sırasında

¹ Anadolu Cam Sanayi A.Ş., Cam ve Çevre, <<http://www.anadolucam.com.tr/cam_cevre.php?ID=4&CID=6>>, (25.5.2015).

(Şekil 2)

da ülke çapında geri dönüşümle ilgili kampanyalar başlatmış, vatandaşlarını özellikle metal ve fiber maddeleri toplama konusunda teşvik etmişlerdir. Bu konuda özellikle Avrupa Birliği ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletlerinde ileri düzeyde faaliyetler yürütülmekte olup Türkiye’de ise yaklaşık 20 yıllık bir geçmiş bulunan konuya verilen önem ve yapılan faaliyetler giderek artarak birlikte henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır. ABD’de geri dönüşüm işlemi yurtseverlik anlayışında çok önemli bir yer edinirken, doğal kaynakları kısıtlı Japonya gibi bazı ülkelerde savaş sırasında oluşturulan kaynakların korunmasına yönelik programlar savaş sonrası da devam ettirilerek yaygınlaşarak günümüze kadar gelmiştir.²

Bugün gelinen noktada doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı azaltma, çevre kirliliğini önleme, iklim deği-

şikliği gibi çevresel tehditler ile başa çıkabilme, düşük karbonlu üretim, yenilenebilir kaynaklara yönelme noktasında yeni bir ekonomik sistemin ortaya çıkması zorunluluk olarak gözükmektedir. Etkin atık yönetimi ve yenilenebilir enerji faaliyetlerinin yoğunlaştığı Almanya, Hollanda gibi ülkeleri de bünyesinde barındıran Avrupa Birliğince de desteklenen bu yeni üretim sistemi genel olarak **“Döngüsel Ekonomi”** şeklinde ifade bulmakta olup bu sistemin kurulabilmesi için bütün üretim şemalarının en başta yenilenmesi ve uzun bir değişim süreci gerekmektedir. Ancak bu uzun vadede gerçekleşecek dönüşümün kısa vadedeki en önemli adımları, geri dönüşüm ve kazanım faaliyetleridir. Aslında sistemin bir anlamda temel taşlarından biri etkin atık yönetimidir. Bu yolla adeta yok sayılabilen, alıcı ortama bırakılan ve/veya tasarım dışı kalan atıklar için en uygun yaklaşım tarzı sergilenmesine odaklanılmaktadır.³ Sürdürülebilir gelişmenin başarılmasının merkezinde ekonomik faaliyetlerin, biyolojik ve kültürel çeşitliliğe uyarlanması⁴ ihtiyacı açıktır.

Mesela dünyada kağıt üretimi yıllık 350 milyon tona yaklaşmış olup bunun % 40’ı geri dönüşümden sağlanmaktadır. Geri dönüşüm için toplanan atık kağıt kullanılan kağı-

dın % 60’ı düzeyine ulaşmıştır ve bu durum göstermektedir ki geri dönüşüm aynı zamanda artık “bir kağıt üretim modeli”dir.⁵ Örneğin, petrol ithal eden bir ülke olan Türkiye için her bir plastik malzemenin sektörde yeni bir hammadde olarak değerlendirilmesi enerji güvenliğini sağlama da önemli bir adımdır. Türkiye’de yıllık 165 bin ton pet şişe üretilirken bu oranın yalnızca 40 bin tonu geri kazanılmaktadır. Her yıl doğaya karışan 125 bin ton pet şişenin maddi değeri ise 70 milyon dolar olup Türkiye sentetik elyafa yılda 1,7 milyar dolar ödemektedir. Bunun 1 milyar doları geri dönüşümden kazanılan polyester elyafın ithaline gittiğine göre geri dönüşüm konusuna yeterince önem verilirse 1 milyar dolar Türkiye’de kalabilecektir.⁶

Günümüzde atıkların yaklaşık % 40’nın dönüştürüldüğü AB ülkelerinden Almanya da ise bu oran % 60’ın üzerinde olup ülke geri dönüşüm konusunda dünya lideri konumundadır. Üretimde özellikle hammaddelerin sürekliliği ile maliyeti de işçilik maliyeti ile birlikte önem taşımaktadır. Örneğin her yıl 500 milyar euro değerinde hammaddenin işlendiği Almanya’da hammaddelerin üretim maliyeti Alman üretim sanayiindeki genel maliyetin % 45’ini oluştururken işçilik maliyetlerinin oranı ise % 18 düzeyindedir. Bu noktaya Federal Çevre Bakanlığı Müsteşarı (2012) Katharina Reiche tarafından dikkat çekilerek, artık çevre, ekonomik

² Ahmet Yetim, Geri Dönüşüm Sektörünün Dünyadaki Genel Görünümü ve Türkiye’deki Durumu, İzmir Ticaret Odası Ar&Ge Bülten 2014 Haziran – Sektörel; Vikipedi, Geri Dönüşüm, <<http://tr.wikipedia.org/wiki/Geri_d%C3%B6n%C3%BC%5%9F%C3%B Cm>>, (25.5.2015).

³ Dosya/Geridönüşüm, Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu: “Döngüsel Ekonomi Atık Yönetimsiz Varolamaz”, EKOIQ, Yeşil İş Yeşil Yaşam, Sayı:49, s. 38, Mart 2015.

⁴ a.g.k, Helena Norberg-Hodge: “Kısr Politik Tartışmalar Yerine Yerel Ekonomiye Odaklanalım”, s. 57.

⁵ Münir Karıncaloğlu, Kağıt Üretimi ve Geridönüşüm, s.2, <<http://www.kagiticininkosesi.com/makaleler/kagit_uretimi_ve_geri_donusum.pdf>>, (25.5.2015).

⁶ A. Ebru Tayyar, Sevcan Üstün, Geri Kazanılmış Pet’in Kullanımı, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi Cilt 16, Sayı 1, 2010, S.54, <<http://www.journalagent.com/pajes/pdfs/PAJES_16_1_53_62.pdf>>, (25.5.2015).

güç, rekabet ve refah konularının odaklanacağı yer, pahalı hammadde-lerin en akıllı ve rekabete imkan verecek düzeyde en az çabayla kim tarafından üretileceğine odaklanacağı belirtilmektedir.⁷

Yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım faaliyetlerinin en önemli basamağı söz konusu malzemelerin kaynağında ve ayrıştırılarak toplanmasıdır. Bu tarz malzemeler diğer atıklarla ile kontamine olduğunda ya kullanılmamakta veya değerlendirilememekte ya da elde edilebilecek ürün niteliği düşmektedir. Bu tarz kayıplara yol açmamak ve bu süreci etkin şekilde yürütmek için en önemli adım atıkların oluştukları yerde ayrı ayrı toplanmasının sağlanması ve ayrı ayrı toplanan atıkların oluştukları alandan yine bu sistemi bozmayacak şekilde alınarak değerlendirilme alanlarına getirilmesi önem taşımaktadır. Bu süreci etkin şekilde işletebilmenin temeli, ahlak kurallarının insanların doğal dünya karşısındaki davranışlarını yönettiği ve yönetmesi gerektiğini açıklayan **çevre etiği** kavramı kapsamında kurgulanacak toplumun her kesimine yönelik bilinçlendirme faaliyetlerinin yanı sıra, çevre ve ekonomi politikalarının uyumu çerçevesinde toplama merkezlerinin ve değerlendirme alanlarının yaygınlaştırılmasıdır. Bu konuda başarılı ülkelerin başında Almanya gelmektedir, kurulan düzen ve yasal mevzuat çerçevesinde oluşan atıkların evlerde ve işletmelerde ayrı şekilde toplanması sağlanmakta, sonrasında bu atıklarda oluştukları alandan bu şekilde alınarak değerlendirilmekte olup böylece hem çevresel hem

Yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım faaliyetlerinin en önemli basamağı söz konusu malzemelerin kaynağında ve ayrıştırılarak toplanmasıdır. Bu tarz malzemeler diğer atıklarla ile kontamine olduğunda ya kullanılmamakta veya değerlendirilememekte ya da elde edilebilecek ürün niteliği düşmektedir.

ekonomik anlamda kazanç sağlanmaktadır. Almanya'da cam şişeler bile renklerine göre ayrı ayrı toplanmaktadır.

Türkiye'de geri kazanım faaliyetleri henüz bu düzeyde sistematik olarak kaynağında toplanmamaktadır. Ancak gün geçtikçe bu tarz faaliyetlerin önemi anlaşılmaktadır. Örneğin; atık piller hem içerdikleri zararlı maddeler hem de içeriklerinde bulunan değerlendirilebilecek maddeler dolayısıyla ayrı toplanarak değerlendirildikten sonra bertaraf edilmelidir. Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP) tarafından 2014 yılında 550 bin ton atık pil toplandığı açıklanmıştır. Türkiye'de henüz atık pil geri dönüşüm tesisi bulunmamaktadır. Bu sebeple toplanan pillerin şarj edilebilir olanları yurtdışındaki geri dönüşüm tesislerine gönderilirken diğer piller ise değerlendirilemeden Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izni ile yasal mevzuat çerçevesinde bertaraf edilmektedir.⁸

Atık elektrik ve elektronik ekipmanlar (e-atık) konusunda da yine

geri dönüşüm amacıyla toplanan miktar, gelişmiş ülkelerdeki düzeyin çok altındadır. Bu konuda özellikle Avrupa Birliği ülkeleri, Japonya, Kore gibi ülkeler başarılı toplama sistemlerine sahip iken atıkların toplanması konusunda nüfusa göre toplanan miktar düzeyinde ilk sıralarda İskandinav ülkeleri yer almaktadır. E-atıklarda değerli ve doğada az bulunan birçok madenin bulunduğu ve bunların değerlendirilmesinin çevre ve ekonomi açısından önemi dikkate alındığında tüketicilerde bilincin oluşturulmasının yanında herkesin kolayca ulaşabileceği atık toplama noktalarının yaygınlaştırılması kilit unsurlardır.⁹ Ömrünü Tamamlamış Lastik (ÖTL) geri dönüşümünde ise Türkiye'de Avrupa ülkeleri arasında 6. sıraya kadar yükselmiş, 2008 yılında 4000 ton olan değer 2014 yılında yaklaşık 108.000 tona ulaşmış olup sektörde 3500-4000 personel istihdam edilmekte ve 150 milyon TL büyüklüğünde ekonomik kazanç elde edilmektedir. Buna rağmen merdiven altı firmaların varlığı, maliyetler gibi sorunlarda elde edilen bu başarıya rağmen süreci zorlayan faktörlerdir.¹⁰

⁷ Sabine Kinkartz, Çöpte yatan servet, 31.05.2012, <<http://www.dw.de/%C3%A7%C3%B6pte-yatan-servet/a-15988920>>, (25.5.2015).

⁸ Dosya/Geridönüşüm, Korhan Ul: "Lastik Geridönüşümünde Avrupa'da 6. Sıradayız.", EKOIQ, Yeşil İş Yeşil Yaşam, Sayı:49, s.44-45, Mart 2015.

⁹ a.g.k, Barış Güngör: "E-Atık Tesisleri Ne Yazık ki Kapasitelerinin Altında Çalışıyor.", s. 51.

¹⁰ a.g.k, Neslihan Bahar: "Türkiye'de Hala Atık Pil Geridönüşüm Tesisi Yok", s. 43.

Geri Kazanım Faaliyetleri Bize Neler Sağlamaktadır?

Camın Geri Kazanımı;

• Geri dönüşmüş camı eritmek için gereken enerji yeni cam şişe yapmak için gereken hammaddeyi eritmekten daha az olup cam kalitesinden hiçbir şey kaybetmeden %100 geri dönüşmektedir,

• Bir şişe geri dönüşümünden sağlanan enerji bir televizyonu 1,5 saat çalıştırmak için yeterli olup bir cam kumbarasına boşaltılana kadar 3000 şişe konulabilmektedir,¹¹

• Camın geri kazanımıyla; enerji tüketiminde % 25 azalma, hava kirliliğinde % 20 azalma, maden atığında % 80 azalma ve su tüketiminde azalma % 50 sağlanırken, korunan doğal kaynaklar kum, soda, kireç olmaktadır.

Alüminyumun Geri Kazanımı;

• Bir kilogram alüminyum kutu geri kazanıldığında; 8 kg boksit madeni, 4 kg kimyasal madde, 14 kW/sa elektrik enerjisi kullanımı korunmuş olmaktadır.

Kağıdın Geri Kazanımı;

• Kullanılmış kağıdın tekrar kağıt imalatında kullanılması ile hava kirliliği % 74-94, su kirliliği %35, su kullanımı % 45 azalırken, bir ton atık kağıdın kağıt hamuruna katılmasıyla 8 ağacın kesilmesi önlenmektedir.¹²

Sakin bu sürelerle bakıp tek başlarına uzun sürse de doğada yok

Peki atıkları geri kazanmazsak ne kadar sürede doğada kalmaktadırlar?

Cam şişe
4.000 Yıl

İçecek Kutuları
10 Yıl

Yün çorap
1 Yıl

Kağıt ve gazete
3 Ay

Alüminyum Malzeme
100 Yıl

Poliüretan
1.000 Yıl

Pet şişe
400 Yıl

Plastik Malzeme
1.000 Yıl

oldukları sanmayın.... Oluşturdukları dev yığınlar, depolama hacmi sorunlarını ve geri kazanımla ekonomiye kazandırabileceklerini bir kenara bıraksak bile örneğin, denize atılan veya çeşitli kaynaklardan gelen poşetler ve plastik malzemeler, deniz canlılarına zarar vermekte hatta ölümlerine bile yol açabilmektedir. Bununla birlikte besin zincirine girmekte ve insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedirler. Bununla birlikte, bir küçük kalem pil¹⁴ 4 m³ toprağa zehirlerken 1 litre bitkisel atık yağ 1 milyon litre suyu kirletmektedir.

Ne olursa olsun şu unutulmamalıdır; Atık bir hammadde, onu tekrar üretime soktuğumuzda ve yeni ürünler elde ettiğimizde hammadde bağımlılığımız azalacak, yeni sektörler oluşacak, istihdam ve elde edilen katma değer artacak, kaynakları gereksiz yere kullanılmayacak böylece gittikçe azalan doğal kaynaklar üzerindeki yok olma baskısı, kirlilik tehdidi, çevresel sorunlar ve depolama ihtiyacı hafifleyecektir. **Yeni dünyayla beraber bizde hafifleyeceğiz.**

Bugün hafiflemek üzere ilk adımı atmaya ne dersiniz? Yeni bir anlayışla güne başlamak ve dünyayı görmek işte dönüşümün başlamasındaki tüm mesele ...

¹¹ Anadolu Cam Sanayi A.Ş., Cam ve Çevre, <<http://www.anadolucam.com.tr/cam_cevre.php?ID=4&CID=6>>, (25.5.2015).

¹² Geri dönüşüm, geri kazanım, tekrar kullanım ve önemi, 02 Haziran 2012, <<http://www.tuketikikosesi.org/2012/06/geri-donusum-geri-kazanm-tekarr-kullanm.html>>, (25.5.2015).

¹³ Doğa ve Çevre Vakfı, Afiş-Broşür, <<http://www.docev.org.tr/UserFiles/ÜRÜNLERİN%20DOĞADA%20YOK%20OLUŞ%20SÜRELERİ%20AFİŞİ.jpg>>, (25.05.2015).

¹⁴ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yalova Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Çevre Hukuku ve Çevre Kanunu, 07 Haziran 2013, <<www.csb.gov.tr/db/yalova/icerikbelge/icerikbelge1646.pptx>>, (25.05.2015).

GÜNEY EGELİ SANATÇILAR AVUSTURYA'DA HÜNERLERİNİ SERGİLEDİLER

Avusturya'nın Dornbirn kentinde bu yıl 10'uncusu düzenlenen Avusturya Kültür ve Kitap Fuarında, Ajansımızın girişimleri ve destekleriyle Bölgemizin kültür ve sanat ürünleri sergilendi.

Avusturya'nın Dornbirn kentinde bu yıl 10'uncusu düzenlenen Avusturya Kültür ve Kitap Fuarında, Ajansımızın girişimleri ve destekleriyle Bölgemizin kültür ve sanat ürünleri sergilendi.

Avusturya'nın Vorarlberg Eyaletinde bulunan Dornbirn şehrinde 24 Nisan - 3 Mayıs 2015 tarihlerinde düzenlenen fuara Bölgemizden, ahşap oymacısı Teyfik Gökalp, ebru sanatçısı Esin Baytur, halı dokuma ustası Meryem Balıkcı, yöresel tel kırma ve iğne oyası ürünleriyle Selma Balkan ve Bölgemizin meşhur köroklü çizmelerinin son ustalarından biri olan Mustafa Avcıoğlu katıldı.

Fuara katılan sanatçılarımız, Avrupa'ya özellikle Ege Bölgesi'nden giden soydaşlarımıza fuarda sergiledikleri ürünlerle kendi kültür ve sanat ürünlerini tanıma ve yaşatma imkanı sundular. Ziyaretçiler tarafından oldukça ilgi gören gele-

neksel el sanatları örneklerimizin yanı sıra Aydın, Denizli ve Muğla'yı bir bütün olarak anlatan Güney Ege tanıtım filmi de beğeniyle izlendi.

Avusturya Kültür ve Kitap Fuarı & Türk Girişimcileri Fuarı; düzenlenen konferanslar, eğlence programları ve konserler ile Avrupa'nın en prestijli ve zengin içerikli fuarlarından birisidir. Yaklaşık 10.500 metrekare alan üzerinde icra edilen fuara yayinevleri ve şirketlerin yanı sıra tanınmış yazarlar, seçkin sanatçılar ve misafirler de katılım sağlamaktadır.

Avusturya'da düzenlenen, en büyük göçmen etkinliğine ev sahipliği yapan Dornbirn şehri Almanya'ya 20 km, İsviçre'ye 10 km ve Liechtenstein'e 30 km mesafededir. Dornbirn şehrinin bu özelliğinden dolayı fuar, Almanya, İsviçre ve Liechtenstein'dan da ziyaretçi akınına uğramaktadır.

Üniversiteler, Projeler ve Kalkınma

Röportaj: Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi

**Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi
Rektörümüz ve
Kalkınma Kurulu
Başkanımız Prof.
Dr. Harmandar ile
kısa bir röportaj
yaptık. Kalkınma
Kurulundan,
Ajanstan ve
projelerden
bahsettik.**

Güney Ege Kalkınma Ajansı Kalkınma Kurulu Başkanlığı ve çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

Güney Ege Kalkınma Kurulunun 24.12.2014 tarihinde Denizli'de yapılan 12. Kalkınma Kurulu toplantısında Kurul Başkanlığını devralmış bulunmaktayım. Aynı zamanda Kurul Başkan Vekilliğine de Denizli OSB Bölge Müdür Vekili Ahmet TAŞ belirlenmiştir. Ancak Başkanlık Divanının önerisi üzerine başkan vekilliği görevinin birer yıl süreyle yürütülmesi; birinci yıl Ahmet TAŞ'ın, ikinci yıl ise Nazilli Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Arslan'ın başkan vekilliği görevini yürütmesi kararlaştırılmıştır.

Kurulumuz Ajansın danışma organı olup, bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, STK'lar, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek görevi bulunmaktadır. Buna ek olarak Ajansı yönlendirmekte ve çalışmalarına yardımcı olmaktadır. Kurul bu kuruluşların temsilcileri olan toplam 100 kişiden oluşmaktadır.

Kalkınma Kurulu Başkanlığı devraldıktan sonra Ajansın tüm faaliyetleri yakından izlenmiş ve illerde yapılan tanıtım programlarına katılım sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Muğla Yatırım Destek Ofisi ziyaret edilerek çalışmalar hakkında bilgi alınmıştır. Bundan sonra da İl Kalkınma Kurulu üyeleriyle toplantılar yapılarak Ajansın çalışmalarına destek olunmaya çalışılacaktır.

Ajansımızın Muğla'daki faaliyetleri konusunda değerlendirme yapar mısınız?

GEKA, proje teklif çağrısı, doğrudan faaliyet desteği ve teknik destek programı ile bölgenin kalkınmasına hizmet etmektedir. 2015 yılında Kalkınma Kurulu Başkanlığımızın da yönlendirmesi ile

kanlığımızın da yönlendirmesi ile "Alternatif Turizm", "Yenilenebilir Enerji" ve "Üretim ve Ticaret Altyapısının Geliştirilmesi" olmak üzere üç ana başlık altında proje teklif çağrısı yapılmıştır. Dikkatinizi çekmek isterim; bu üç alanın da Muğla için ayrı ayrı önemi bulunmaktadır. Muğla'daki ajansımız il çapında kurum, kuruluş ve işletmelerde farkındalık yaratarak en üst düzeyde katılım gerçekleşmesi için kayda değer bir çaba göstermektedir.

Benzer şekilde ilimizde kurumsal kapasitenin artırılabilmesi amacı ile 2015 yılının Şubat ayında "Teknik Destek Programı Bilgilendirme Eğitimi" verilmiştir. "Yenilenebilir Enerji Konferansı", "Bilimsel Çalışmalarda Meta Analizi/Endnote Kullanımı" ve "Akıllı Can Melek Çalıştayı" bu kapsamda Ajansımız tarafından Muğla ili çapında teknik destek almış etkinlik ve projelerden bazılarıdır.

Güney Ege Bölgesinin kalkınma potansiyeli ve ihtiyaçları konusundaki düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz?

Güney Ege Bölgesi turizmden tarıma, üretim ve hizmet sektörün-

“

Kurulumuz Ajansın danışma organı olup, bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, STK'lar, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek görevi bulunmaktadır. Buna ek olarak Ajansı yönlendirmekte ve çalışmalarına yardımcı olmaktadır.

”

Bölgemizde Aydın, Muğla ve Denizli şehirlerinde birbirinden değerli üç üniversitede bilimsel araştırma projeleri kapsamında sektör ile iç içe birçok AR-GE çalışmaları yürütülmektedir.

deki geniş yelpazesi ile sadece kendi adına, kendi halkına ve iş sahiplerine değil Türkiye’de farkını hissettirecek önemli bir kalkınma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyele erişmek üç temel unsur olan ekosistemi oluşturabilmekten geçmektedir; sürdürülebilirlik, marka, kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği. Sürdürülebilirlik, yapılanların bölgeye ekonomik katkı sağlarken ortaya çıkabilecek çevresel etkileri de göz önünde bulundurma ve olumlu ekonomik sonuçların uzun vadede devamı ile ilgili olan hedefimizdir. Bu sebeple çevreyle ilgili her tür çalışma bizim için ayrı bir önem arz etmektedir. Marka ise yenilikçi yöntem, ürün ve hizmetlerle farklılık oluşturarak ön plana çıkabilme durumudur. Güney Ege Bölgesinde benim inancım bu farkın faaliyet alanlarının arakesitinde ortaya çıkacağıdır. Muğla ilinden örnek vermek gerekirse bu sinerji Turizm/Tarım – Turizm/Sağlık beraberliğinde yatmaktadır. İşte üçüncü temel unsur olan işbirliği de burada ön plana çıkmaktadır. Bir anlamda paylaşılan bir

vizyonu, çevreye saygılı kalarak, ortak rol ve sorumlulukları benimseyerek, katkısı olacak tüm kurum/kuruluş ve işletmelerce kabul görecektir faaliyet adımlarına dökebilmek gerekmektedir.

Ar-Ge alanında yapılan çalışmalarda ne tür ilerlemeler var bilgi verebilir misiniz?

Bölgemizde desteklenen projelerin türleri planlanan AR-GE çalışmalarının ve hedeflerin iyi bir göstergesidir. 2015 yılı teklif çağrısında daha önce de kısaca bahsettiğim gibi bu alanlar “Alternatif Turizm”, “Yenilenebilir Enerji” ve “Üretim ve Ticaret Altyapısının Geliştirilmesi” şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda desteklenen projelerin detaylarına ajansımızdan ulaşılabilir. Bununla birlikte bölgemizde AR-GE altyapısının ve ilgili ekosistemin diğer önemli aktörlerini de burada belirtmeden geçemeyeceğim. Bölgemizde Aydın, Muğla ve Denizli şehirlerinde birbirinden değerli üç üniversitede bilimsel araştırma projeleri kapsamında sektör ile iç içe birçok AR-

GE çalışmaları yürütülmektedir. Özellikle son senelerde yukarıda bahsi geçen üç alana katkı olarak Üniversitelerimizdeki araştırmacılarımız sayesinde önemli katkıların sağlandığını görüyoruz. Buna ek olarak Denizli ilimizde bulunan Teknoparkımız ve diğer iki ilimizde kuruluş çalışmaları devam eden Teknoparklar AR-GE alanında yürütülen önemli altyapı çalışmaları arasında sayılabilir.

Teknokent kurulumu çalışmaları hakkında bilgi verir misiniz?

06/07/2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında, Bölge kuruluş, hazırlık ve faaliyetlerini yürütmek üzere, öneri Bölge alanımız, Üniversitemiz Yerleşkesinde, mülkiyeti Üniversitemize ait olan Muğla ili, Menteşe ilçesi, Karabağlar Mahallesi sınırları içerisinde bulunan 65 pafta,1081 ada,18 parsel no’lu 64,310,17 m² yüzölçümlü alana sahip olan taşınmazın Bölge alanı olarak değerlendirilmesi hususun-

da hazırlanan Yapılabilirlik Raporu ve Başvuru Dosyası 8 Haziran 2015 yılında sunulmuştur. Kurulması teklif edilen Teknoparkımızın uzmanlık alanları Yenilenebilir Enerji, sağlık turizm, gıda-tarım ve hayvancılık şeklinde belirlenmiştir. Başvurumuzun bakanlıkça kabulü durumunda Teknoparkımız hızlı bir şekilde yapılandırılıp hizmet vermeye başlayacaktır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinin yenilenebilir enerji projeleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Üniversitemizde yenilenebilir enerji konusundaki projeleri koordine etmek için kurulan "Temiz Enerji Kaynakları Araştırma Geliştirme Merkezi" isminde bir çatı yapımız bulunmaktadır. Merkez Yerleşke-
deki Foltovoltaik Güç Sistemimiz Yerleşkenin elektrik enerjisini yaklaşık %3.5 oranında karşılamaktadır. Merkezimiz, yaptığı AR-GE çalışmaları nedeniyle EuroSolar (Avrupa Yenilenebilir Enerjiler Birliği Türkiye Bölümü) tarafından ödüle layık görülmüştür. Özel kişi

ve kuruluşlara danışmanlık hizmetinin de verildiği merkezimizde 5 tane devam eden ve 11 tane de tamamlanmış proje bulunmaktadır. Üniversitemiz bu alandaki proje ve uygulamaları ile Türkiye'nin en büyük uygulama alanı konumuna gelmiştir. 40m³ iç hacimli ve yıllık 300 m³ kereste kurutabilme kapasiteli 'Kereste Kurutma Tesisimiz' bulunmaktadır. Üretilerek merkez yerleşkede kullanıma sunulan elektrik enerjisinin bugünkü değeri yaklaşık 231.000 TL'dir. Yaklaşık olarak da yıllık 115.000 TL elektrik enerjisi tasarrufu sağlanmıştır. Bunlara ek olarak, rüzgar enerjisinden yararlanma, çeşitli atıkların yakıtı dönüştürülmesi ve toplumu bilinçlendirme çalışmaları da devam eden projelerimizdir.

Muğla'daki çevre ile ilgili projeleri değerlendirebilir misiniz? Üniversitede çevre konusunda ne tür çalışmalar yapılıyor?

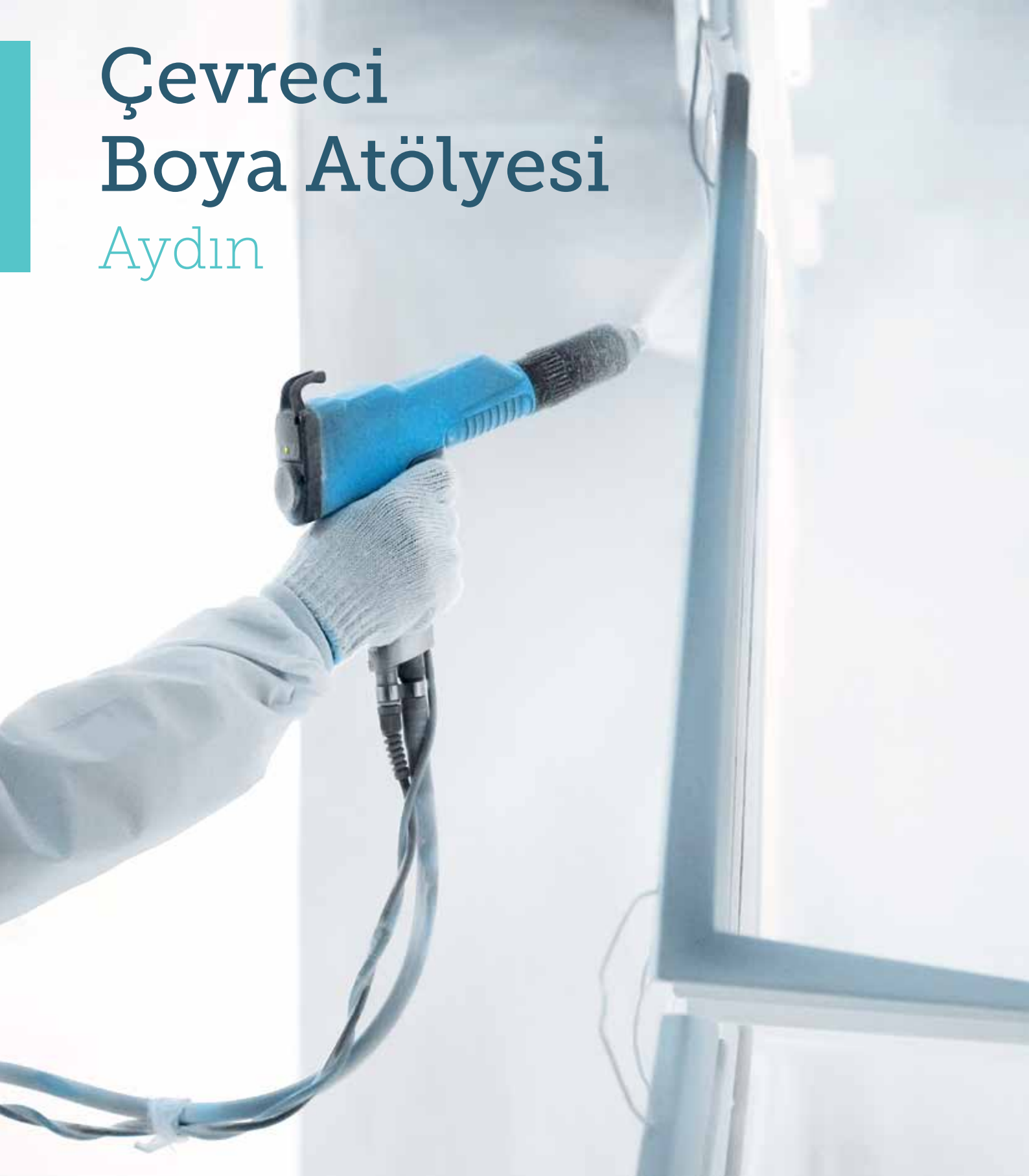
Üniversitemizde bu hedefe yönelik olarak kurulmuş Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi

bulunmaktadır. Merkezimiz, su ve atık su analizlerinde uluslararası geçerliliği olan metotların uygulanmasını, analiz hizmetlerinin güvenilirliğinin ve izlenebilirliğinin sağlanmasını amaçlamaktadır. Merkezimiz Türkiye Akreditasyon Kurumundan akredite olup ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yeterlilik belgesine sahiptir. Laboratuvar bünyesinde atık suyu, deniz suyu ve havuz suyu kirlilik ölçümleri yapılmaktadır. Ayrıca talep doğrultusunda toprak ve kan numunelerinin de ağır metal analizleri yapılmaktadır. Bunların yanında hizmet alımı karşılığı kimyasal ve ağır metal analizleri ile biyogüvenlik düzeyi analizleri de yapılmaktadır.

Ek olarak AR-GE kapsamındaki çalışmalar ile projelere analiz ve danışmanlık hizmeti verilmektedir. Çevre sorunlarının çözümü hakkında yürütülen çalışmaları desteklemek, teşvik etmek ve bu çalışmalar doğrultusunda eğitim/kurs/seminer düzenlemek diğer hizmetlerimiz arasında yer almaktadır.

Çevreci Boya Atölyesi

Aydın

Ajansımızın 2010 yılı (Kar amacı güden kuruluşlara yönelik) İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve Aydın'ın Söke ilçesinde faaliyet gösteren İlgi Tarım Makinaları San. Tic. Ltd. Şti. tarafından yürütülen "Çevreci Boya Atölyesi" projesi ile tarım makinaları üretimi yapan işletmenin boya atölyesinin modernize edilmesi suretiyle daha modern koşullarda boya işlemini gerçekleştirerek imalatta kalite artışının sağlanması hedeflenmiştir.

Ajansımız tarafından 86.076,08 TL destek verilen, 245.267,90 TL toplam bütçe tutarı ile tamamlanan proje kapsamında, işletmede üretilen alet ve maki-

naların yaş boya kullanmak suretiyle geleneksel yöntemle boyanması yerine daha modern bir boyama tekniği olan elektrostatik boya tekniğinin kullanılması sağlanmıştır. Kullanılan elektrostatik boya ile daha uzun ömürlü ve dayanıklı bir boya yüzeyi elde etmek suretiyle kalite artışı sağlanmıştır. Ayrıca uygulamaya geçirilen yeni teknik sayesinde kullanılan boya miktarı azalmış, firma ekonomisi açısından artı bir değer oluşturmuştur. Bunun yanı sıra çalışanların daha sağlıklı ve uygun bir ortamda çalışması sağlanarak iş verimliliğinde de önemli artışlar sağlanmıştır. Boyahane kapasitesindeki artışa bağlı olarak firmanın üretim kapasitesi de artış göstermiştir.

Kuru Kekik İşleme, Kekik Yağı ve Kekik Suyu Üretim Projesi Denizli

Ajansımızın 2010 yılı (Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik) İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve Denizli'nin Gözler Beldesinde faaliyet gösteren S.S. Gözler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından yürütülen "Kuru Kekik İşleme, Kekik Yağı ve Kekik Suyu Üretim Projesi" ile aromatik suların üretim alanında faaliyet gösteren kooperatifin ürün yelpazesinin genişletilmesi, ürün kalitesinin artırılması, pazarlama kabiliyetinin güçlendirilmesi, böylelikle rekabet edebilirliğinin artırılması hedeflenmiştir.

Ajansımız tarafından 82.596,00 TL destek verilen ve 110.251,74 TL toplam bütçe tutarı ile tamamlanan proje kapsamında dolmuş silosu, pnömomatik aktarım sistemi ve kekiğin içinde kalıntı kalmaması ve kaliteyi artırmak amacıyla metal dedektör alınmış, böylelikle makine parkuru genişleyen kooperatifte daha modern üretime geçiş sağlanmıştır. Bu sayede koopera-

tifin seri üretimdeki hızı artmış, üretimde uluslararası kalite sistem gereklilikleri sağlanmış, ürün ve süreç kalitesi iyileştirilmiştir. Ayrıca üretim maliyetlerinde sağlanan azalma sayesinde karlılık oranı artmıştır.

Proje sonucunda kekiik üretiminde kalite artışı sağlanırken, bölge çiftçisinin satış ve pazarlama ka-

nalı yaratamadığı için toplayamadığı kekiğin yetiştirilmesi teşvik edilmiştir. Projenin bölge ve ülke ekonomisine katkısının yanı sıra işletmede yeni teknolojinin kullanımına geçilmesiyle birlikte kekiğin sağlığa uygunluğu, kalite güvenesi ve verimliliği de sağlanmıştır. Ayrıca proje ile kekiik suyu ve kekiik yağı üretiminin yapılmasına da olanak sağlanmıştır.

Ege'ye Özgü Zeybek Peyniri

Muğla

Ajansımızın 2012 yılı Tarıma Dayalı Sanayide Katma Değerin Artırılması Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve Muğla'nın Ula ilçesinde faaliyet gösteren Gökova Süt Ürünleri Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından yürütülen "Ege'ye Özgü Zeybek Peyniri" projesi kapsamında Muğla yöresine özgü, katma değeri yüksek yeni bir ürün olan Zeybek Peynirinin işleme ve paketlenme süreçlerinin geliştirilmesi, işlenmiş ürün çeşitliliği ve kalitesinin artırılması, ayrıca geliştirilecek zeybek peynirinin gıda atığı olacak peynir altı suyunun yeniden kaza-

nımı ile tatlı lor imalatına geçişin sağlanması hedeflenmiştir.

Ajansımız tarafından 256.278,69 TL destek verilen ve 512.557,38 TL toplam bütçe tutarı ile tamamlanan proje kapsamında üretimine geçilmesi planlanan Zeybek Peyniri için yeni teknolojik üretim hattı kurulmuştur. Söz konusu hatta peynir altı suyunu işleme sistemi eklenerek peynir altı suyunun tatlı lor haline getirilmesi sağlanmıştır. Böylelikle gıda atığının değerlendirilerek yeniden kazanımı ve katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi sağlanmıştır.

Muğla

Knidos Tiyatrosu

Röleve, Restitüsyon, Restorasyon ve
Çevre Düzenleme Projesi

Datça Kaymakamlığı tarafından 2013 yılı Turizm Altyapısı Mali Destek Programı kapsamında sunulan ve başarılı bulunan "Knidos Tiyatrosu Röleve, Restitüsyon, Restorasyon, Çevre Düzenleme Projesi" ile Knidos Ören Yerinin turizm altyapısının iyileştirilerek turizm sürdürülebilirliğine yatırım yapmak hedeflenmiştir. Proje, 26 Aralık 2013 tarihinde başlamış olup geçtiğimiz günlerde verilen süre uzatımı ile birlikte 26 Aralık 2015 tarihine kadar bitirilmesi planlanmaktadır.

Ajansımız tarafından % 75 oranında desteklenen ve 941.198 TL toplam bütçeye sahip olan projeye Ajansımız 705.898,50 TL kaynak ayırmıştır. Proje kapsamında öncelikli olarak yapılacak restorasyon işine ait proje çizdirilmiş, tiyatronun röleve, restitüsyon ve restorasyon projesi anıtlar kurulundan onay alarak uygulamaya geçilmiştir. Daha sonra ise onaylanan proje kapsamında restorasyon işine geçilmiştir. Restorasyon süresince İzmir Anıtlar ve Röleve Müdürlüğü tarafından gerekli kontroller gerçekleştirilmektedir.

Restorasyonun tamamlanmasıyla birlikte tiyatronun ilk etabının restorasyonu ve aydınlatması tamamlanmış olacak, bölge hem önemli bir kültür ve sanat mekanına kavuşmuş olacak hem de yıkık bir görüntüsü olan tiyatronun ayağa kaldırılıp antik kentin görünüşünün düzeltilmesi sağlanmış olacaktır. Bölgede örnek projelerden birisi olması dolayısıyla başarıyla tamamlanmasının ardından bölgeye gelen turist sayısında bir artış beklenmekte ve bölgenin kalkınmasına katkıda bulunması hedeflenmektedir.

Geri Dönüşüm Muhteşem Olacak

Denizli

Kartlısan Geri Dönüşüm-Volkan Kartlı tarafından 2014 yılı Çevre Mali Destek Programı kapsamında sunulan ve başarılı bulunan "Geri Dönüşüm Muhteşem Olacak" projesi ile ülke genelinde istenilen seviyede olmayan geri dönüşüm faaliyetlerinde yenilikçi teknolojik yaklaşımlarla ayrıştırma ve üretimi gerçekleştirerek Güney Ege Bölgesi'nde geri dönüşüm kültürünü yaygınlaştırmak amaçlanmıştır.

Bu kapsamda mevcut geri dönüşüm faaliyetlerini sektörün en yeni teknolojileriyle modernize ederek geri dönüştürülen atık kapasitesini % 30 arttırılacak, ayrıştırılan plastikten granül olarak yeni ürün elde etmek ve Denizli ilindeki yetersiz sayıda olan geri dönüşüm kapasitesine karşılık verilecektir. Bunun yanında geri dönüşümün hammadde kaynağı olan hane halkı, iş yerleri, okullar, kamu kurumları gibi hedef gruplara yönelik atıkların çöpe gitmeden yerinde ayrıştırılmasını sağlamaya yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

Ajansımız tarafından 289.750,00 TL destek verilen ve 579.500,00 TL toplam bütçe tutarı ile tamamlanan proje kapsamında zincirli konveyör, ayıklama bandı, ayıklama platformu, manyetik, hol altı konveyörü, malzeme toplama konveyörü, zincirli pres besleme konveyörü, otomatik kâğıt balya presi, çelik konstrüksiyon, elektrik panosu ve tesisatı, çöp döküm konveyörü alınmıştır. Alınan makine ekipmanlarla kurulan sistemle kağıt-karton, plastik poşet, naylon film, alüminyum gibi katı atıkların ayrıştırılması sağlanacak, ayrıca plastikten granül elde edilerek yeni bir hammadde elde edilecektir.

Proje ile doğada ayrışma süreleri oldukça uzun olan kağıt-karton, plastik poşet, naylon film, alüminyum gibi katı atıkların ayrışması gerçekleştirilecek ve çevreye zarar boyutları minimuma indirgenecektir. Ayrıca hazırlanacak web sitesindeki oyunla çocuklarda çevre koruma bilinci oluşacak, yeni istihdam edilecek personel ile kalkınmaya katkıda bulunulacaktır.

“

Proje ile doğada ayrışma süreleri oldukça uzun olan kağıt-karton, plastik poşet, naylon film, alüminyum gibi katı atıkların ayrışması gerçekleştirilecek ve çevreye zarar boyutları minimuma indirgenecektir.

”

Aydın Atık Pirinadan Artı Katma Değer Yaratan Yeni Ürünler

Germencik Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifi tarafından 2012 yılı Tarıma Dayalı Sanayide Katma Değerin Arttırılması Mali Destek Programı kapsamında sunulan ve başarılı bulunan "Atık Pirinadan Artı Katma Değer Yaratan Yeni Ürünler" projesi ile kooperatifin teknoloji değişikliği yapılarak 2 fazlı sisteme geçilmesi ile ürün kalitesinde artış sağlanarak katma değer yaratılması ve 2 fazlı sistemde ortaya çıkan sulu pirina atığının ikinci kez işlenmesi sure-

tiyle pirina yağı ve pirina odunu katma değer artışı sağlanması için gerekli makine ve ekipmanın alınması sağlanmıştır. Proje ile kooperatif gıda atıklarının değerlendirilerek yeniden kazanımını gerçekleştirmiş ve katma değeri yüksek ürünler elde etmiştir.

Ajansımız tarafından % 75 oranında desteklenen ve 398.850 TL toplam bütçeye sahip olan projenin 299.137,50 TL'si Ajansımızca karşılanmaktadır. Proje kapsa-

mında pirinadan zeytinyağı elde edebilmek için gerekli malaksör, dekantör, seperatör gibi makine ekipmanlarının alınması sağlanmış, ayrıca çekirdek ayırıcı ile zeytin çekirdeklerinin ayrı bir şekilde çıkartılması ve değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Proje, her geçen gün sanayimiz ve ülkemiz için daha önemli bir konu olan atıkların değerlendirilmesi hususunda bölgeye ve diğer işletmelere örnek olabilecek bir öneme sahiptir.

Güney Ege'de Sürdürülebilir Çevre

Hazırlayan: Emre KEMİK / Uzman
Ekonomik Araştırmalar ve Planlama Birimi

Doğal kaynaklar özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomisinde önemli bir paya sahiptir. Yani ülke ekonomisi dolaylı olarak çevre ile de bağlantılıdır. Doğal kaynaklara dayalı bir ekonominin sürdürülebilirliği de ancak sürdürülebilir bir çevrenin yaratılması ile mümkündür. Bu dengenin sağlanamaması durumunda ise çevre sorunları ortaya çıkmakta kısa vadeli hedefler uğruna bir ülkenin geleceği heba edilmektedir. Zira Türkiye ekonomisinde de doğa kaynakları önemli bir yer tutmaktadır ve bu dengenin bir şekilde sağlanamadığı durumlarda çevre sorunları ortaya çıkmaktadır.

Güney Ege Bölgesi de doğa kaynakları ve biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengindir ve bu özelliğiyle ulusal düzeyde ön plana çıkmaktadır. Bölge'nin uzun vadedeki gelişiminin temel öğelerini ise sahip olduğu bu beşeri sermaye ve doğa kaynakları oluşturmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında Bölge'nin gelecekteki konumunda yaşam koşulları, üretim yapısı, turizm ve çevre ile doğa kaynaklarına yönelik izlenecek politikalar temel rol oynayacaktır.

Buna karşılık özellikle son 20 yıllık süreçte bölge, sanayi faaliyetleri ve tarımsal üretim kaynaklı çevresel sorunlarla karşı karşıya gelmektedir. Büyük Menderes Havzası'nda yaşanan kirlilik bunun en önemli göstergesidir. Evsel ve endüstriyel atık sular, atık yönetimi zafiyetleri, termal suların kaçak deşarjı, kontrolsüz tarım ve hayvancılık faaliyetleri Büyük Menderes Havzası'nda çevresel baskı oluşturan temel faktörler arasında sıralanmaktadır.

Bölge'nin öne çıkan sektörlerinden birisi olan turizm sektörü ise çevresel faktörlerden en fazla et-

Doğal kaynaklara dayalı bir ekonominin sürdürülebilirliği de ancak sürdürülebilir bir çevrenin yaratılması ile mümkündür. Bu dengenin sağlanamaması durumunda ise çevre sorunları ortaya çıkmakta kısa vadeli hedefler uğruna bir ülkenin geleceği heba edilmektedir.

kilenen sektörlerden biridir. Bölgede turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilirliği, çevrenin korunması ve doğa kaynakları üzerindeki olumsuz etkilerin azaltılması ile yakından ilişkilidir. Özellikle turizm yoğun ilçeler ile ekonomisini çeşitlendirmiş ilçelerdeki kentsel büyüme çevre sorunları yaratırken, bir yandan da yaşam kalitesini düşürmektedir.

Tüm Türkiye'de olduğu gibi Güney Ege Bölgesinde de nüfus artışı, ekonomik faaliyetlerin gelişimi ve turizmin etkisiyle, atık su miktarı yıldan yıla artış göstermektedir. Bölge'de atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranına bakıldığında %56 ile Türkiye ortalamasının (%62) gerisinde kaldığı görülmektedir. Yerel yönetimler atık su arıtma altyapısını ve kanalizasyon şebekelerini iyileştirilmeli, atıkların kaynağında ayrı toplanmasını sağlayarak geri dönüşüm faaliyetlerini yaygınlaştırmalıdır. Böl-

ge'de öne çıkan diğer bir çevre sorunu da evsel ısınma kaynaklı hava kirliliğidir. Nitekim iller için hazırlanmış olan "Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri"nde Denizli ve Muğla'da hava kirliliği öncelikli çevre sorunu olarak görülmektedir. Bölge illerindeki hava kirliliğinin temel nedeni olarak evsel ısınma ve yakıt kalitesi gösterilmektedir. Nitekim Bölge'de evsel ısınma konusunda bazı yerleşimlerde doğalgaz ve jeotermal gibi kaynaklar kullanılsa da ağırlıklı kullanılan yakıt türü kömürdür.

Bölge'de öne çıkan diğer önemli bir çevre sorunu da zeytin karasuyudur. Güney Ege Bölgesi Türkiye genelindeki toplam zeytin alanlarının %30'undan fazlasına sahiptir. Bölge'de pek çok yerleşimde çok sayıda zeytinyağı işletmesi bulunmaktadır. Ancak zeytinyağı üretimi esnasında açığa çıkan kara su yüksek kimyasal oksijen ihtiyacı nedeniyle arıtımı zor ve pahalı bir atıksu niteliği taşımaktadır. Bakanlık izniyle bu atıksular sızdırmaz lagünlerde buharlaştırılarak bertaraf edilmektedir. Ancak arazinin yetersizliği, yoğun yağış alan dönemlerde yaşanan taşkınlar ve kaçak deşarjlar nedeniyle çevresel sorunlar yaşanmaktadır. Bölge işletmelerinin birleşerek ölçek büyütme yoluna gitmesi, zeytinyağı üretim tesislerinin ekosisteme baskısının azaltılmasını sağlayacak ve verimliliğin artıracaktır.

Hem ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması hem de çevrenin korunması mümkündür, nitekim bunu başarmış dünyada birçok ülke vardır. Öncelikle çocuklarımızı temiz ve yaşanabilir bir çevre bırakmak için ve daha sonra doğa kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak adına çevre konusuna duyarlı olmalı, bu konuda bilinçlenmeli ve bilinçlendirmeliyiz.

ÇAMELİ SİZİ ÇAĞIRIYOR

Hazırlayan: Denizli Yatırım Destek Ofisi

KAYNAKLAR:

1-BAYKARA Tuncer, *Denizli Tarihi II* İstanbul. 1969.

2-TURAN Osman, *Selçuklular Döneminde Türkiye*, İstanbul, 1971

WEB SİTESİ

<http://www.cameli.bel.tr/site/index.aspx>

<http://www.cameli.gov.tr/>

<http://cameli.meb.gov.tr/>

<http://www.camelitarim.gov.tr/cameli.html>

FOTOĞRAF KAYNAKÇASI:

- Çameli Belediyesi

TARİHÇE

A sırlardır Güneybatı Anadolu bölgesinde insanların önemli bir sığınma ve korunma yeri olan bu yöre; Karya, Roma ve Bizans dönemlerinde de aynı görevi görmüş ender yerlerden bir tanesi olmuştur.

Çameli ve köylerinde bulunan tarihi kalıntılar ve keramik buluntular bu civardaki iskanın M.Ö. iki bin yıllarına kadar gittiğini göstermektedir. Hititler ve sonrasında yöredeki yerleşim bir büyük şehre imkan vermişse benzerse de; Acıpayam-Karahöyük'teki höyük alanına bağlı olarak; Kalınkoz, Kolak, Gökçeyaka, Güzelyurt ve Çameli

ovasında 'Phyr' yerleşim yerleri kurulmuştur. Roma devrinde ise yörenin önemi artmış, daha önce kurulan yerleşim yerleri gelişerek büyümüştür. Çameli Hükümet Konağı önündeki çevreden toplama kitabe, heykel ve mermer sütun taşlar yörenin Roma devrinde bir yönetim merkezi kurulacak kadar geliştiğini göstermektedir.

Bizans devrinde önemini devam ettiren yöre, imparatorluğun içine düştüğü mezhep kavgası, tekfur mücadelesi, Bizans-Müslüman Arap savaşları gibi nedenlerle boşaltılan şehirlerin halkı ve rahiplerin sığınma yerlerinden biri olmuş-

tur. Nitekim günümüzde hala bu eski yerleşim yerlerinde kurulan köy ve mahallelerin; Manasır (Manastır), Hisar (Asar), Kaysar adları ile anılması bu yerleşmenin izlerini göstermektedir.

Tarihi kayıtlarda; Haraita, Tuğurla Dağları, Cibat'üt-Türkmen (Türkmen Dağları), Sahra-i Talamaniye ve Karaman olarak adlandırılan ilçe ve çevresinde Türk tarihinin başlaması XII. yüzyılın ilk yarısına rastlamaktadır. İlçe, Güneybatı Anadolu'nun tamamen Türkleştirilmesi ve Anadolu'da kurulan ilk Türkmen beyliğinin ağırlık merkezi olan Karaağaç (Acıpayam)'ın bir

parçası olması, gerek Selçuklular ve gerekse Moğollar nazarında önemli bir uç bölgesi olması nedeniyle dikkat çekmektedir. Yöreye çoğunluğunu Karaman Türklerinin oluşturduğu Avşarlarla Kınık ve Kayı boyuna mensup Oğuz Türkleri yerleşmiştir.

Çameli ve çevresi, Osmanlı Devleti zamanında da Menteşe Sancağına bağlı bir coğrafya olmuştur. XVII. yüzyılda, Osmanlı maliye defterlerinde ilk kaydına rastlayabildiğimiz Köyceğiz'in yönetimi alanına girmiştir.

Çameli ilçesi insanının sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik ilişkisi Cum-

huriyet dönemine kadar Menteşe yöresiyle olmuş, Acıpayam 'a bağlanması ve 1953'te Denizli'ye bağlı bir ilçe olması, onun Köyceğiz ve Dalaman ile olan bağına tamamen koparamamıştır.

Yerleşme, ilk olarak konak yerleri ve su kenarlarında başlamış, zamanla Yörük oba ve cemaatlerinin toplanıp cuma namazı kıldıkları yerlerde daha büyük yerleşim yerlerini oluşturmaları ile devam etmiş, köyler de zamanla şimdiki hallerini almıştır. 1953'teki idari düzenlemeler sırasında Cumayanı (Karaman) ilçe yapılarak adı Çameli olarak değiştirilmiştir.

NASIL GİDİLİR?

Çameli ilçesi Ege ve Akdeniz bölgeleri sınırında olup Denizli iline Acıpayam ve Serinhisar ilçeleri güzergahından 106 km'lik asfalt yol ile bağlantılıdır. Çameli yol güzergahı; İstanbul, Aydın ve Denizli'den; Muğla'nın turizm merkezi olan Fethiye, Dalaman, ve Ortaca (Dalyan) ilçelerine ulaşımında en kısa ve doğa güzelliği yönünden rahat ve keyif verici bir yoldur. Çameli, Fethiye'ye 80 km'lik ormanla çevrili asfalt yolla bağlıdır. Çameli-Fethiye arasında bulunan Kirazlıyayla ve Elmalı köylerinde her kesime hizmet veren canlı alabalık lokantaları bulunmaktadır.

Çameli, ayrıca Burdur iline bağlı Gölhisar ilçesi üzerinden 160 km'lik yolla Antalya ve Alanya'ya bağlanmaktadır. İlçeye bağlı Arıkaya ve Gürsu köylerinden stabilize yolu takip ederek yaz mevsimi ortalarına kadar kaplı olan Garkın yaylasından Antalya Kemer'e ulaşmak mümkündür. Bu güzergahta bulunan Arıkaya ve Gürsu köylerinde balık ve kebab çeşitleri sunan et lokantaları bulunmaktadır.

Çameli'nin çevre il ve ilçe merkezleri ile bağlantılı yolları her mevsim şartlarında açıktır ve doğal güzellikler ile doludur. İlçeye bağlı 28 köy bulunmakta olup ilçe merkezi

ve köylerle ve de köyler arasında ulaşım çok kolaydır. İlçenin köyleri ile köylerin diğer köylerle olan bağlantıları asfalt ve bakımlıdır.

İlçe köylerinden Gökçeyaka-Kalinkoz-Yaylapınar istikametinden Gireniz vadisine inilmekte ve Kelekçi kasabası üzerinden yakın ilçe merkezlerinden olan Acıpayam'a ulaşılmaktadır.

Ayrıca Belevi-Ayvack köylerinden geçen Gölhisar ilçesine bağlı Yeşildere köyü üzerinden Yapraklı Baraj Gölü manzaralı yoldan Gölhisar ilçe merkezine; oradan da çevre il ve ilçe merkezleri olan Acıpayam,

Serinhisar, Denizli, Pamukkale, Aydın, Korkuteli, Kaş, Finike Antalya ve Alanya'ya ulaşılmaktadır.

GENEL BİLGİLER

Çameli, Denizli il merkezine 106 km mesafede olup çevresinde Acıpayam ve Fethiye (Muğla) ilçesi ile Burdur ili vardır. İlçeye Denizli'den her saatte ulaşım aracı hareket etmektedir.

Çameli genellikle orman içerisinde çok dağınık, biraz dalgalı, biraz da yayla karakterli bir arazi yapısına sahip olup 33, 51 ve 37, 17 kuzey enlem ve boylamları arasında kalır.

İlçenin nüfusu son sayımlara göre 19300 kişidir.

İlçe ekonomisi tarıma dayalıdır. Bunun yanında hayvancılık, meyvecilik ve balıkçılık (alabalık) faaliyetleri vardır.

KÜLTÜREL YAPISI

Çameli ilçesi kültürel yapı olarak çok çeşitli değerlere sahiptir. Kültürel değerler kapsamında yöresel oyunlar, düğünler, yöresel kıyafetler ve el sanatları mevcuttur. İlçede oynanan halk oyunları Teke yöresi oyunlarının özelliğini taşımaktadır. İlçede Masıt kıvrak oyunlar, Taş dibi, Kayabaşı, Karabayır boğaz havası gibi oyunlar yöresel oyunların başlıcalarıdır. Grup olarak oynanan oyunlarda bazı figürler genellikle bağımsızdır. İlçede ayrıca Tavas Zeybeği, Acıpayam Zeybeği, Muğla Zeybeği ve Harmandalı gibi Zeybekler oynanmaktadır. Davul, zurna, cura, bağlama, sipsi ve çam düdüğü yerel çalgılardandır.

DÜĞÜNLER

Eskiden yörede düğünler üç gün - üç gece sürmekte idi, son yıllarda iki gün sürmekte, hatta bir gece balo şeklinde yapılmaktadır. Üç gün süren düğünlerde birinci gün kapmadır. Kapma, gençler ara-

sında düzenlenen bir eğlencedir. Evin veya bir ağacın yüksekçe bir yerine urgan çekilir. Bu urganın ucuna içi incir veya lokum dolu bir torba bağlanır. Bu torba aşağıda bekleyen gençlere doğru yavaş yavaş indirilip, yukarıya doğru çekilir. Gençler torbayı kapabilmek için çabalarlar. Torbayı gençlerden birisi kapar, kapan kişi tebrik edilerek yarış sona erer. Torbanın içindeki yiyecekler yarışmacılar tarafından yenilir veya orada bulunan çocuklara dağıtılır.

HAYIRSEVERLİK VE YARDIMLAŞMA

İlçede ve köylerde yardımlaşma geleneği sürdürülmektedir. Köy halkı; hastalara, fakirlere, dul ve yetimlere, muhtaç olan kişilere karşılıksız yardım ederler. Yardımlar maddi olduğu kadar işgücü şeklinde de yapılmaktadır. İlçe köylerinde devam eden gelenek ve göreneklerden biri de "imecedir." Birlik, beraberlik ve yardımlaşmanın en güzel örneklerinden biri olan imece, köylerimizde eskisi kadar olmasa da devam etmektedir.

YÖRESEL KIYAFETLER VE EL SANATLARI

Köylerde ihtiyarlar tarafından giyilen giysiler eski yöresel giysileri yansıtmaktadır. Bunların başlıcaları: Çakşır, Yün ceket, yün çorap, yelek, kazak, peştamal, çarık, lastik ayakkabı, kasket, örme takke, fistan, entari, dizlik, bez, eşarp, heril, bürüncük, gırap vb. İlçe merkezinde ve köylerde yöresel el sanatları yapılmaktadır. Bazı köylerde halı, kilim, namazlık, heybe, çuval, keçe, elbise gibi dokumacılık günümüzde de devam etmektedir. Hemen hemen bütün köylerimizde örgü ve nakış işlemeciliği günümüzde de yapılmaktadır. Bunların başlıcaları; kazak, yün çorap, patik, eldiven, kuşak, kalpak, başlık, atkı, dizlik, şal, cepken, bindallıdır. Ağaç ve taş işlemeciliği de sürdürül-

mektedir. Övendire, düven, kaşık, yaba, dirgen, su bardağı, çeyiz sandığı, tekne, kasnak, sepet, küfe, nalın, sofr altlığı gibi ağaç işleri yapılmaktadır. Bazı köylerimizde el değirmeni, mezar taşı ve çeşme taşı gibi taş işçiliği yapılmaktadır. Hemen hemen bütün köylerimizde demir işlemeciliği yapılmaktadır. Bu anlamda, bakır işlemeciliği, çapa, keser, balta, bıçak, tırpan, ibrik, sini, leğen, soba tamiri, pulluk, orak vb. yapılmaktadır.

TURİZM

Çameli, Batı Toros dağlarının devamı olan dağlar arasında şirin bir ilçedir. Denizli ilimizden 106 km uzaklıktadır ve Antalya karayolu üzerinden Serinhisar ve Acıpayam ilçelerini geçtikten sonra 40 km'lik bir yolculuktan sonra ilçeye ulaşılır. Bu 40 km'lik yolculuk esnasında çam ağacının bütün türlerini, her yerde buz gibi kaynakları, yer yer dağlardan aşağılara doğru akan pınarları görebilirsiniz.

KIZ TÜYDÜ VE KIZ TÜYDÜYAPRAKLI BARAJI

İlçenin Kirazlıyayla ve Karabayır köyleri arasında bulunan Kız Tüydü denilen yerin görülmeye değerdir.

Göhlisar ilçesi sınırları içinde bulunan Yapraklı Barajı, görülmeye değer yerlerden olup bölge insanlarına piknik yapma olanağı vermesinin yanında, olta balıkçılarının da meskenidir.

İMAMLAR GEDİĞİ

Genellikle Çameli'nin yanında civar ilçe ve köylerden gelenlerin piknik yaptığı İmamlar Gediği denilen mesirelikte bir hafta sonu geçirmek insanın tüm yorgunluğunu üzerinden atması demektir.

İlçenin en düşük rakımlı yeri olan Kolak köyünde bulunan bir krater gölü yanında birkaç gününüzü geçirmek istemez misiniz?

ÇAMELİ YAMAÇ PARAŞÜTÜ ÖN DÜNYA KUPASI MESAFE YARIŞLARI

Dünyanın en iyi uçuş kombinasyonlarına sahip alanlarından biri olan Çameli; yamaç paraşütünün yeni merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Batı Toros Dağlarının devamı olan dağlar arasında şirin bir ilçe olan Çameline Denizli'den, Acıpayam ilçesini geçtikten sonra 40 km'lik bir yolculukla ulaşabilirsiniz. Çam ağaçları arasındaki bu yolcuğunuz esnasında yol kenarlarında oldukça sık göreceğiniz buz gibi akan pınarlarda ufak bir mola verebilirsiniz.

Çameli'nin eşsiz doğası aynı zamanda uluslararası çapta doğa sporları etkinliklerine ev sahipliği yapabilecek potansiyele sahiptir. Nitekim Çameli Yaylacık dağı dünyanın en iyi yamaç paraşütü uçuş kombinasyonlarına sahip alanlardan biridir.

Ajansımız koordinasyonunda katılımcı süreçler ile hazırlanan 2014 - 2023 TR32 Bölge Planı'nda bölge vizyonu "Yaşam kalitesi yüksek, yeniliğe dayalı üreten, doğasını koruyan, küresel turizm odağı Güney Ege" olarak belirlenmiştir. Bu vizyona erişme kapsamında belirlenen 4 temel eksenden biri olan "Yüksek Katma Değer ve Yenilik Odaklı Üretim" başlığı kapsamında, bölgede üretim süreçlerinin ulusal hedefler doğrultusunda yenilik ve ar-ge odaklı gelişimi ile bölgenin tüm aktörlerinin bu hedef doğrultusunda işbirliği ele alınmaktadır.

Bu itibarla, Ajansımız bölgede öne çıkan rekabetçi sektörlerdeki yenilik ve girişimcilik potansiyelinin topluma katma değer sağlayacak şekilde belirlenmesi, geliştirilmesi ve bölgesel bazda yaygınlaştırılması amacıyla yenilik ve girişimcilik mevcut durum analizini ve bu analizle bağlantılı olarak uygulamaya dönük tedbirleri ve faaliyetleri içeren "Güney Ege Yenilik ve Girişimcilik Mevcut Durum ve Strateji Belgesi" isimli stratejik eylem planı çalışmasını başlatmış ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) ile birlikte yürütmek üzere protokol imzalamıştır. İl ve bölge bazında mevcut durum analizi yapılacak sektörler için Türkiye ve dünya genelindeki stratejik ve teknolojik eğilimler, sektörün önündeki fırsat ve tehditler, sektörün gelecek beklentileri, gelişen teknolojinin sektörde nasıl kullanıldığı ve olası yeni teknolojiler, üretim, pazar ve ticaret verileri derlenerek analiz edilecek, bölgenin küresel konumlandırılması yapılacaktır. Çalışma sonuçları Aydın, Denizli ve Muğla illeri için ayrı ayrı ve Güney Ege Bölgesi için raporlanacaktır.

Bu kapsamda çalışmaya rehberlik etmek üzere oluşturulan Proje Yönlendirme Kurulunun ilk toplantısı

11 Aralık 2014 tarihinde Denizli'de gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Bölgesel Yenilik ve Girişimcilik kavramı, projenin içeriği ve projede izlenecek yol haritası hakkındaki sunumların ardından 50 kişiden oluşan Proje Yönlendirme Kurulu, gündem maddeleri doğrultusunda çalışma yapmak amacıyla 4 gruba ayrılmıştır. Her bir grup kendilerine verilen "Bölgenin sektörel Ar-Ge, yenilik, teknoloji geliştirme ve girişimcilik kapasitesi", "Bölgenin rekabetçi sektörlerine ve sektörlerin küresel rekabetçiliği", "Bölgenin bilim, araştırma ve teknoloji geliştirme alanında yetkinlik ve ortam değerlendirilmesi" ile "Bölgenin Ar-Ge, yenilik ve rekabetçilik işbirliklerine" ilişkin konularda değerlendirme yaparak çalışmalarını tamamlamışlardır.

Bölgenin yenilik ve girişimcilik öncelikleri, bölgenin işbirliği potansiyeli, illerde öne çıkan sektörlerin tartışıldığı ilk toplantının sonuçları Ajansımız tarafından kamuoyu ile paylaşıldıktan sonra bu çerçevede çalışmanın son durumu hakkında bilgilerin paylaşılması, saha çalışmalarına ve çalışmanın devamına yön verecek hususlar hakkında görüşmek üzere Proje Yönlendirme Kurulu toplantısının ikincisi 9 Nisan 2015 tarihinde Aydın'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Aydın, Denizli, Muğla illerinin yerel

yönetimleri, üniversiteleri, kamu kurumları, odalar, özel sektör temsilcileri, Ajansımızın uzmanları ve TTGV yetkilileri katılmıştır.

Toplantının öğleden önceki kısmında iller bazında yapılan analizler ve göstergeler katılımcılara sunuldu ve görüşleri alınmıştır. Toplantının öğleden sonraki oturumlarında Proje Yönlendirme Kurulu, il bazında rekabetçi ana sektörleri ve bunların alt sektörlerini belirlemek amacıyla 3 gruba ayrılarak grup çalışması gerçekleştirmişlerdir. Çalışma kapsamında belirlenen ana sektörler ve alt sektörler tanımlanarak, bu sektörlerin illerdeki güçlü ve zayıf yanları, öncü firmaları tartışılmıştır. Bu bilgiler ve diğer analizler ışığında önümüzdeki dönemde saha ziyaretleri yapılacak, iller bazında uygulamaya yönelik strateji ve proje fikirleri üretilecektir.

Güney Ege Bölgesi'nde yenilik ve girişimcilik alanında mevcut durum analizinin yapılacağı, bunun yanında Türkiye ve dünya genelindeki stratejik ve teknolojik eğilimler, sektörlerin önündeki fırsat ve tehditler, gelecek beklentileri gibi konularda da analizler yapılarak bölgenin yenilik ve girişimcilik alanında küresel konumlandırmasının gerçekleştirileceği çalışmanın sonuçları 2015 yılı sonunda kamuoyuyla paylaşılacaktır.

MARMARIS BİSİKLET FESTİVALİ

Ajansımız; Marmaris Belediyesi, Marmaris-Köyceğiz-Datça Turizm Altyapı Hizmet Birliği ve Marmaris Bisiklet Derneği ortaklığında başvuru olan "Marmaris Bisiklet Rotaları" projesini destekledi. Projenin son faaliyeti olarak 28 Nisan- 2 Mayıs 2015 tarihlerinde Marmaris Bisiklet Festivali düzenlendi.

51. Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu 5. Etap: Muğla-Pamukkale

Marmaris Belediyesi tarafından organize edilen "Marmaris Bisiklet Rotaları" projesi Ajansımız 2013 yılı Alternatif Turizm Programına sunuldu. Projenin toplam bütçesi 411.368,50 TL olup, bütçenin 307.821,58 TL'si Ajansımız tarafından karşılandı. Proje ile Marmaris ilçe sınırları içerisindeki 600 km'lik bisiklet rotaları belirlendi, yol boyunca işaretlemeler yapıldı, rota özelinde QR kodları oluşturuldu ve web sitesiyle entegrasyonu sağlandı. Rota, Marmaris merkezinden başlayarak köyleri de kapsayacak şekilde hazırlandı, Marmaris köylerindeki rotaların bölgede agro turizmin gelişmesine de katkı sağlaması hedefleniyor. Bu çalışmalarda rotaların EuroVelo (Avrupa Bisiklet Rotaları Ağı) kriterlerine uygun bir şekilde yapılmasına ayrı-

ca önem verildi. Proje ile sağlanan altyapıyla orta vadede EuroVelo ağının ülkemize Yunanistan-Rodos-Marmaris üzerinden bağlanması hedefleniyor.

Projenin sonunda Marmaris'te ilk kez Marmaris Bisiklet Festivali düzenlendi. Festival, 51. Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turunun Marmaris etabı ile aynı zamana denk getirilerek daha kapsamlı bir etkinlik haline geldi. 5 gün süren festivalde, 5 ayrı rotada yarışmalar düzenlenmesinin yanı sıra festival süresince her akşam trainer yarışları, halk yarışı, süslü kadınlar bisiklet turu gibi farklı aktiviteler düzenlendi. Bisiklet severler bu festival sayesinde Marmaris ve çevresinin doğa güzelliklerini keşfetme imkanı da bularak pedal çevirdiler.

KUŞADASI İLÇE GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ “ORGANİK TARIM EGİTİMİ”

Kuşadası İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Ajansımıza 2014 yılı Teknik Destek Programı 5. Dönem kapsamında sunduğu “Organik Tarım Eğitimi” ile kurum bünyesinde çalışan 60 tarım danışmanına tarımda kaliteli ve sağlıklı bir üretim modeli olan organik tarım metotlarını öğretmeyi amaçlamıştır.

5 gün süren eğitimle birlikte tarım danışmanları organik tarım, organik tarımın genel kuralları, organik tarımda kontrol ve sertifikasyon, organik tarımda toprak verimliliği, gıda güvenliği açısından organik tarım, organik tarımda üretim ilkeleri, neden organik tarımın tercih edildiği, konvansiyonel tarım ve organik tarım arasındaki farklar, organik tarımın faydaları gibi konular hakkında bilgi sahibi olmuşlardır.

Eğitim bölgemizdeki organik tarım potansiyelini harekete geçirmek adına oldukça faydalı olmuştur. Bu sayede çiftçilerle sürekli iletişim halinde olan ve onlara danışman-

lık sağlayan tarım danışmanlarının organik tarımla ilgili sorumluluk ve inisiyatif alma kapasitesi artmış, iş yaşamında etkin ve kaliteli hizmet sunularak inovatif ve yaratıcı düşünce yetkinliği sağlanmış ve böylelikle çiftçilere organik tarım konusunda daha doğru bilgi verilerek çiftçilerimizin organik tarım konusunda bilinçlendirilmeleri sağlanmıştır.

Eğitimle birlikte tarım danışmanlarının profesyonel bir bakış açısı kazanmaları ve organik üretimle ilgili karşılaştıkları problemleri geleneksel yöntemler yerine yeni ve evrensel düzeyde farklı bir bakış açısıyla çözme kabiliyetine sahip olmaları, böylece de organik tarım üretimi konusunda bölgenin kapasitesini artırmaları beklenmektedir.

ÇAL BELEDİYESİ

"KURUMSALLAŞMA EĞİTİMİ"

Çal Belediyesi, 6360 sayılı yasa kapsamında Büyükşehir İlçe Belediyesi statüsüne kavuşmuş ancak bu değişiklik beraberinde bir takım değişiklikleri de getirmiştir. Daha önce belde ve köy statüsünde olan yerleşim yerlerinin ilçe mahallesi olması belediyenin nüfus ve hizmet alanını genişletmiştir. Bu yüzden Belediyenin genişleyen alanda halka daha iyi hizmet verebilmesi için 2014 Teknik Destek Programı 5. Dönem kapsamında Ajansımıza "Kurumsallaşma Eğitimi" talebinde bulunma ihtiyacı doğmuştur.

Ajansımız tarafından başarılı bulunan eğitim projesiyle Belediye, kurum içi birimlerin ve birimlere bağlı olarak çalışan ekiplerin birbirleri

ile hızlı ve doğru temas kurmasını, Belediyenin profesyonel anlamda kurumsallaşmasını böylelikle de hizmetin kalitesini ve vatandaşın memnuniyetinin artırılmasını, yapılan işlerde meydana gelen zaman kayıplarının ve kuruma maliyetinin azaltılmasını hedeflemiştir. Eğitim sayesinde belediyenin görev alanı

na giren işlerin gerek rutin olarak yapılmasında gerekse herhangi bir aksaklık/arıza durumunda birim sorumlularının ve ekiplerin alacakları sorumlulukların sistematik bir şekilde çözüme kavuşması, zamanın ve maliyetlerin etkin kullanılmasıyla maksimum fayda sağlanacaktır.

MUĞLA ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ “ACIL MÜDAHALE EĞİTİMİ İLE DENİZLERİMİZ DAHA GÜVENLİ”

Muğla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Ajansımızdan 2014 yılı Teknik Destek Programı 5. Dönem kapsamında eğitim talep etmiştir. Eğitimle denizlerdeki petrol ve diğer zararlı maddelerin oluşturduğu kirliliğe yönelik operasyon yapacak ve olay yerinde görev üstlenecek teknik personele petrolün deniz ve kıyısız kaynaklar üzerindeki etkileri, operasyonda kullanılacak ekipman bilgileri, sahilin temizlenmesi, müdahalenin planlanması, yönetimi ve organizasyonu, kirliliğin değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesi hakkında bilgilendirme yapmayı amaçlamıştır.

Teorik ve uygulamalı olarak verilen eğitimle birlikte arazide kirliliğin kontrolü ve dağılımının önlenmesi ve bertarafı konusunda görevli

teknik personel, petrol, diğer zararlı maddeler ve kıyı uzunluğu adalar hariç 1484 km olan ilimizin turizm sektöründe önemli bir yere sahip olması nedeniyle her geçen gün koy ve körfezlerdeki tekne, yat ve gemi trafiği artış sonucunda oluşabilecek deniz kirliliği operas-

yonlarında daha bilinçli ve profesyonel hareket edebileceklerdir. Bu sayede denizlerimizde oluşabilecek kirliliklere acil ve etkin müdahale edilebilecek, böylelikle de hem ekolojik yaşam hem de turizm sektörünün gelişimi sağlanmış olacaktır.

Bizi Sosyal Medyadan da Takip Edebilirsiniz

 facebook.com/guneyegekalkinmaajansi
 twitter.com/GuneyEgeKA

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

BODRUM

Bodrum'u bilmeyenin kalmadığı bir dünyada, Bodrum'u tanıtan bir yazı kaleme almak hiç de kolay olmasa gerek. Son yıllarda yerli ve yabancı turistlerden çok rağbet gören ve her yaşta insana hitap eden eğlence hayatıyla sürekli adından söz ettiren Bodrum'u sadece bu yönünü bilmek haksızlık olacaktır. Tarihi, turistik ve doğal güzellikleri, Guleti, sandaleti, mandalinası, denizi ve yöreye has yemekleriyle Bodrum hep daha fazlasını hak ediyor.

Hazırlayan: Muğla Yatırım Destek Ofisi

Bodrum, doğu ve kuzeydoğusunda Milas, kuzeybatı, batı ve güneyinde ise Ege Denizi ile çevrili bir ilçedir. İlçenin üzerinde bulunduğu Bodrum Yarımadasını kuzeyden Güllük, güneyde Gökova Körfezi çevreler. Bodrum Ege Bölgesinin tipik yer şekilleri özelliklerini taşır. Vadilerin denize ulaştığı, çöküntü alanlarının Bi-

tez, Akçaalan ovaları ile Karaova'yı oluşturduğu bir yerdir. Bodrum, Ege ve Akdeniz iklimlerinin özelliklerini taşır.

Muğla'nın dünyaca ünlü ilçelerinden biridir Bodrum. Yabancı turistlerin olduğu kadar belki ondan daha da fazla yerli turistlerin gözbebeğidir. Bir gelen bir daha

gelmek, hatta ömür boyu kalmak ister. Öyle ki birçok ünlüyü bağrına basmış, Bodrumlu yapmıştır. Uzak geçmişte tarihçi Heredot, Kral Mausolos, Kraliçe Artemisia, yakın geçmişte Halikarnas Balıkcısı, Ahmet Ertegün, Zeki Müren ve Neyzen Tevfik geçmişte Bodrum'u mesken tutmuş ünlü simalardan sadece birkaçı.

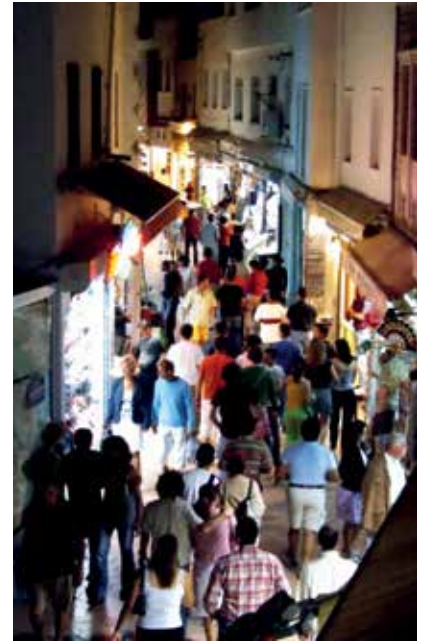

Bodrum Tarihi ve Tarihi Yerler

Ünlü tarihçi Heredot'a göre Dorlar tarafından kurulmuş olan Halikarnassos, antik Karya medeniyetinin de önemli merkezlerinden biriydi. Dorlar, Persler, Atinalılar ve tekrar Persler'in hakimiyeti altına giren Halikarnassos, Kral Maussollos döneminde en görkemli dönemini yaşamıştır. Dünya'nın yedi harikasından biri olan Mausoluem Kral Maussollos adına karısı II. Artemisia tarafından yaptırılmıştır. Daha sonra Büyük İskender'in ele geçirdiği kent sırasıyla Roma, Bizans, Selçuklu, Menteşe Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğu yönetimleri altına girmiştir. 1404 yılında, Rodos şövalyeleri burayı ele geçirerek Saint Peter Kalesi'ni yapmışlardır. Kanuni Sultan Süleyman 1523'te Rodos Şövalyeleri'nden Bodrum'u ve ardından Rodos'u alarak Osmanlı hakimiyetini tekrar tesis etmiştir.

Bodrum Kalesi

Bodrum'a gelen tarih ve kültür tutkunlarının uğrak yerlerinden biri kayalık bir zemine kurulu Bodrum Kalesi aynı zamanda Sualtı Arkeoloji Müzesi. Önceleri ada iken zamanla karaya bağlanıp yarımada olmuştur. Rodos Şövalyeleri tarafından yaptırılan Kale'de farklı ülke adları verilen en yükseği 47,5 m olan kuleler bulunmaktadır. II. Abdülhamit döneminde hapishane olarak kullanılmış ve Kale'ye

eklenen bir hamam ile Osmanlı izi de eklenmiştir. 1964'te Müze Müdürlüğü, 1979'da ise Sualtı Arkeoloji Müzesi yapılmıştır. Müzede bulunan eserler Türk hamamı, Amphora sergilemesi, Doğu Roma Gemisi, Cam Salonu, Cam Batığı, Sikke ve Mücevherat Salonu, Karyalı Prenses Salonu, İngiliz Kulesi, İşkence ve Katliam Odaları ve Alman Kulesi'nde sergilenmektedir. 1995 yılında Avrupa'da Yılın Müzesi dalında "Özel Övgü" ödülüne layık görülen müzede açık alanda da eserler sergilenmektedir.

Karyalı Prenses Mezar Odası

Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi içinde bulunan Çapraz tonozun bi-

tişğindeki Baltalı Kule, Kraliçe Ada Salonudur. Burada, 1989 yılında, Bodrum'da bir temel kazısı sırasında bulunan lahit ve buluntularla birlikte prensese ait iskelet bulunduğu haliyle sergilenmektedir. Ziyaretçiler, prensese ait şarap kadehi ve diğer eşyaları (üç yüzük, iki bileziği altın taç ve iki kolye) burada görebilirler. Salonun video izleme bölümünde prensesin bulunuşu ve daha sonraki gelişmeler 4 dakikalık bir belgeselde gösterilmektedir.

Uluburun Batığı

İlk olarak Bodrumlu süngerici Mehmet Çakır tarafından görülen ve ilk dalışı 1982 yılında Bodrum Müzesi tarafından yapılan batık, "Dünya'nın bilinen en eski batığı" olma özelliğini taşımaktadır. MÖ 14. yüzyıla tarihlenen batıkta 1984- 1994 yılları arasında yapılan bilimsel çalışmalar ve kazılarla batıkta bulunan eserler gün yüzüne çıkarılmıştır. Tunç Çağı Batıkları salonunun 1. bölümünde ziyaretçileri batığın birebir replikası karşılar. "Hazine Odası"nda ise batıkta bulunan eserler sergilenmektedir. Bu eserler arasında, kilden yapılmış kaplar, amforalar, bakır külçeler, kılıç kama gibi silahlar, süs eşyaları, şarap kadehi, ilk ahşap kitap ve

daha niceleri bulunmaktadır. Antik çağ meraklılarının burayı mutlaka ziyaret etmeleri gerek.

Mausoleion Anıt Müzesi

Kendinden sonra aynı tarzda yapılan binalara da ismini veren, Yunan mimarisıyla Mısır mimarisini birleştiren oldukça büyük bir mezar olarak yapılan Mausoleion, 36 İon sütununun süslediği, 46 m yüksekliğinde ve tepesinde bir zafer arabası bulunan 21 basamaklı bir piramidin taçlandığı dev bir anıt mezardır. 13. yüzyıla kadar aslı korunan ancak daha sonraki bir depremde yıkılan ve taşları Bodrum Kalesi'nin yapımında kullanılan mozoleye ait birçok kabartma ve eser 1856 yılında bir İngiliz Arkeolog tarafından British Museum'a götürülmüştür. Günümüzde, önemli bir kısmı British Museum'da sergilendiğinden bu eserler asıl yerine dönene kadar ancak çok azını Bodrum'da görebileceksiniz.

Myndos Kapısı

MÖ 360'larda inşa edildiği sanılan Myndos Kapısı, Halikarnassos'un giriş kapılarından ve şehir surlarının en önemli yerlerinden biridir. Kapı önüne kazılan hendekler MÖ 334'te Büyük İskender'in askerle-

rini durdurmuştur. Kapı çevresinde, Helen ve Roma dönemlerine ait olan ve geçen yüzyılda hemen hemen hepsi Newton tarafından açılan mezarlar bulunmaktadır. Yörede Diktiri de denilen Myndos Kapısı'nın iki kulesinden biri günümüze kadar ilk yüksekliği ile ulaşmıştır.

Yel Değirmenleri

Bodrum'un en çok rüzgar aldığı kuzeybatı yönüne bakan yel değirmenleri ilk olarak 1850'li yıllarda yapılmaya başlanmıştır. 1970'lere kadar halkın kullandığı günümüzde ise bir tanesi hala çalışır durumda olan yel değirmenleri rüzgarı daha iyi yakalamak için hakim tepelere yapıldığından hem değirmenlerini ziyaret edebilir hem de Bodrum'un farklı manzaralarını görebilirsiniz.

Gümbetler

Bodrum'un simgelerinden olan gümbetler, dairesel ve kubbeli özel bir yapıya sahip su sarnıçlarıdır. Yağmur sularının toplandığı ve su ihtiyacını karşılamada kullanılan gümbetler, Osmanlılar tarafından Yarımada'nın her yerine yaptırılmıştır. Gümbet beldesinin adı da bu sarnıçlardan gelmektedir.

Osmanlı Kulesi ve Tersanesi

Osmanlı Donanmasına yeni gemiler inşa edilmesi için 1775 yılında kurulan tersane ve 1882 yılında korsan saldırılarına karşı yapılan Osmanlı Kulesi mutlaka görülmesi gereken yerlerden. Bugün sanat galerisi olarak hizmet veren Tersanede ilk geminin yapımına 1784 yılında başlandığı bilinmektedir. Tersaneyle birlikte yörede gemi ve tekne inşasında belli bir kapasitenin oluştuğunu söylemek yanlış olmaz. Özellikle tekne yapımında ustalaşır Bodrumlu. Bodrum'un diğer bir değeri olan sünger avcılarının, balıkçıların, yük taşımak isteyenlerin favorisi olan Tirhandil ile mavi yolculukları keyfe dönüştüren Gulet bu ustalığın simgelerinden.

Bodrum Guleti

Bodrum'un üç yanını sıkıca saran mavi denizin bugüne armağanıdır Gulet. Özenli bir el işçiliğinin yanı sıra su üstündeki duruşuyla da farkını gösterir Bodrum Guleti. Mavi yolculuğun tadı onunla bir başkadır. Bodrum'da son yıllarda belki çok şey değişmiş olabilir an-

cak değişmeyen bir şey varsa o da tekne ustalığının ustadan çırağa aktarılması geleneğidir. Usta, bilgi ve tecrübesini aktarmış olmasının verdiği huzurla ilerlemiş yaşına rağmen tekne yapımında çırağıyla yarışırken, çırak da ustasına atıfla yaptığı teknelerin kalitesini gösterme çabasıdadır. Son yıllarda Gulet ustaları çırak bulmakta zorlansalar da, geleneksel Gulet yapımı Bodrum'da önemini hala korumaktadır.

Halikarnas Balıkçısı ve Mavi Yolculuk

Başlıkta Mavi Yolculuk ve Halikarnas Balıkçısı demek haksızlık olacaktı, zira Mavi Yolculuğu ilk başlatan Cevat Şakir Kabaağaçlı ve bir grup arkadaşıdır. 1960'lı yıllarda mütevazî adımlarla başlayan ancak bugün devasa bir sektöre dönüşen Mavi Yolculuk'ta alternatif çok; günlük turlardan 15 günlük hatta daha uzun turlara çıkmak mümkün. Geceleri üstte yıldızlı gök altında mavi deniz, gündüzleri denizin dantel gibi işlediği kıyılarda yemyeşil çam ormanlarıyla beraber koylar, taptaze deniz balığı ızgarada ya da tavada fark eder mi? İsterseniz mavi denizden hiç kop-

madan isterseniz kıyıya yakın ören yerlerini ziyaret edebilirsiniz. Bir tatil yaptıktan sonra bir sonraki mavi yolculuğu ipe çeker olursunuz.

Bodrum Yemekleri

Bodrum'da sadece kendiniz tatil yapmakla kalmayacaksınız, damak zevkiniz de mideniz de bayram edecek. İster sağlıklı ot yemekleri -ki her yıl "Bodrum Ot Fest" adıyla festivali bile yapılmakta- ister çökertme kebabı ya da keşkek, ya da yöre balıkları Bodrum'a gelenleri hava değişiminin etkilerinden koruyacak lezzetler. En meşhur yabani ot yemekleri; Denizbörülcesi, Alegümece, Ebegümece, Kazyak, Hardalotu, Hindiba, Labada, Isırgan, Dolma Kenkeri, Kuzukulağı, Sarıot, Tilkişen, Turupotu. Tatilinizi Mart sonu Nisan başı gibi yapılan festivale denk getirebilirseniz, yukarıda sayılanları deneme şansı bulabilirsiniz.

Belki ilk günden yenemeyebilir ancak, 2. ya da 3. günde çökertme kebabını mutlaka denemelisiniz, göreceksiniz Çökertme türküsünü iliklerinize kadar hissedeceksiniz. Deniz ürünlerinden Tarator soslu Kalamar Tavayı mutlaka deneyiniz. Üstüne de Bodrum Mandalinası gazozu...

Not. Bu yazının hazırlanmasında "TimestopsMugla" ve Bodrum Yarımadası Tanıtım Vakfı'nın internet sitesi www.boytav.org'dan faydalanılmıştır. Fotoğraflar da BOYTAV'dan temin edilmiş olup telif hakkı Ömer Doğan'a aittir.

Organize Sanayi Bölgelerinin Önemi ve **Denizli OSB Örneği**

Hazırlayan: **Ahmet TAŞ** / GEKA Kalkınma Kurulu Başkan Vekili
Denizli OSB Bölge Müdür V.

Dergimizin her sayısında artık bir Kalkınma Kurulu üyemizin yazısını sizlerle paylaşacağız. Üyelerimiz kendi uzmanlık alanlarındaki bilgi ve tecrübelerini bizlere aktaracaklar. Bu sayıdaki yazımızı Kalkınma Kurulu Başkan Yardımcımız Ahmet Taş ele aldı.

Çok değil, 15 yıl önce Denizli'den Organize Sanayi Bölgesine giderken Akhan Beldesini geçtikten sonra yolun her iki tarafında pamuk tarlaları vardı ve hasat zamanı o pamukların toplandığını görürdük. Şimdi o verimli ve sulak bölge üzerine maalesef sanayi tesisleri kuruldu. Hem o verimli topraklar çoraklaştı, hem de kurulan fabrikalardan dolayı oluşan kirlikten diğer tarım alanları zarar görmeye başladı.

Günümüze kadar, ülkemizde, düzensiz ve plansız yapılan sanayileşmelerden dolayı, çok sayıda münferit tesislerin, yerleşim merkezleri içinde veya yol güzergâhları boyunca, ya da verimli tarım

arazileri üzerinde, gelişigüzel, denetimden yoksun, çevre ve toplum sağlığını tehdit eden biçimde kurulmasına izin verilmiştir.

Mevzuat gereği, alınması gereken izin ve ruhsatlar alınmadan ya da faaliyet konusuna uygun olmayan bu tür tesislerin kurulmasına imkân sağlandığı, münferit veya toplu olarak yerleşen tesislerin arıtma tesisleri dahi olmadan faaliyetlerine devam etmelerine izin verildiği de maalesef acı bir gerçektir.

Bu tip sanayileşmeye hayır denilmeli, OSB oluşumundan sonra plansız ve çarpık sanayileşmeye izin verilmemeli ve ortak altyapı hizmetleri ile ortak arıtma tesisle-

rinin kurularak, sağlıklı, ucuz, güvenilir bir alt yapı oluşturulmalıdır.

Sanayinin yönetiminin, sanayiciye ait kendi organları ile yönetilmesi, OSB'lere tanınan teşvik ve imkânlardan faydalanılması, mevcut sanayi alanlarındaki yapılaşmaların denetim altına alınması ile çevreye ve çalışanına karşı daha duyarlı sanayici ve sanayi bölgelerinin oluşumu sağlanacaktır.

Organize Sanayi Bölgeleri, sanayinin uygun görülen alanlarda yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan

dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri amacıyla, sınırları, tasdikli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleridir.

Dünyada OSB uygulaması ilk defa ABD’de “Sanayi Bölgesi” fikri ortaya atılmıştır. Ancak ilk bilinçli uygulama, 1896 yılında İngiltere’nin Manchester yakınlarında “Sanayi Parkı” olarak gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Ülkemizde ise 1962 yılında Bursa OSB’nin kurulması ile başlamıştır. 1962’den 1982’ye kadar herhangi bir mevzuata tabi olmayan OSB’ler, fonlar yönetmeliği mevzuatına göre devlet tarafından desteklenmiştir. Bu yıllarda 5 yıllık kalkınma planları dahilinde Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan OSB’lerin alt yapılarının % 99’u devlet, % 1’i ise OSB kurulan ilin Ticaret Odaları ve diğer kuruluşları tarafından karşılanmıştır. Denizli Organize Sanayi Bölgesi 24.01.1975 tarih ve 7/9359 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile resmen kurulmuştur.

Bölgemizde bulunan Denizli Organize Sanayi Bölgesi ve Yönetimi bir bütün halinde örnek alınarak, tüm plansız sanayi alanlarının da Denizli OSB gibi olması sağlanmalıdır. Kurulduğu günden bu güne yaklaşık 25.000 kişiye istihdam sağlayan Denizli OSB yapmış olduğu eğitimler, seminerler ve sanayicisine sunmuş olduğu hızlı ve güvenilir hizmet ile yeni yatırım yapmayı planlayan yerli ve yabancı birçok yatırımcının da gözdesidir. Denizli OSB Yönetimi, çalışanların sağlık ihtiyacını karşılamak ve iş kaybını

engellemek üzere Pamukkale Üniversitesi ile yapılan protokol gereği kendi öz kaynaklarıyla modern bir Hastane inşa ederek 11 Mart 2014 tarihinde hizmet vermesini sağlamıştır. Ayrıca Gümrük Bakanlığıyla yapılan görüşmeler neticesinde yine kendi öz kaynaklarıyla Gümrük Müdürlüğü ve Antrepo inşaatını tamamlayarak 27.05.2015 tarihinde Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekçi’nin katılımıyla açılışı yapılmış olup hizmete açılmıştır. Teknokent 2. fazının Denizli OSB’ye kurulması için Pamukkale Üniversitesi ile görüşmeler devam etmektedir.

Menderes Nehri’nin kurtarılması, arıtma tesislerinin yapılabilmesi, derelerimizin temizlenmesi, havamızın kirlenmemesi için kontrollü, denetimlerin yapıldığı örnek Organize Sanayi Bölgelerine ihtiyacımız vardır.

Türk ekonomisinin lokomotiflerinden olan Denizli sanayicisi, çalışmaya başladığı günden beri, bölgemizde istihdam sağlayarak ülkemiz ekonomisine katkıda bulunarak yıllık ihracat rakamları 3 milyar doları geçmiştir. Ancak, zaman içerisinde gelişen şartlar nedeniyle, yatırım ve üretim maliyetlerinin artması ve dünya konjonktüründeki değişiklikler nede-

niyle, Denizli ekonomisi, zaman zaman zor durumlara karşılaşmaktadır. Bu nedenle, ilimizde faaliyet gösterilen alanda özellikle tekstil sektöründe; sanayi işletmelerinin birbirleriyle, işbirliği ve uyum içinde üretim yapmaları, verimlilik ve karlılığının sağlanması, ulaştırma, elektrik, su, kanalizasyon ve sosyal tesisler gibi ortak altyapı hizmetleri ile ortak arıtma tesislerinin kurulması sağlıklı, ucuz, güvenilir bir alt yapı oluşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda; devlet gözetiminde ve kendi organlarınca yönetilmesinin sağlanması ve OSB’lere tanıyan teşvik ve imkanlardan faydalanılması amacıyla, 4562 sayılı OSB Kanunu’na eklenen Geçici 8. Madde gereğince çıkartılan, 6215 sayılı OSB Kanunu’nun İslah OSB’leri düzenleyen Geçici 5. Maddesi uyarınca tüm plansız sanayi alanlarının kurulması planlanan İslah OSB’lere dönüştürülmesi, bölgemiz için, fevkalade önem taşımaktadır.

Fazla söze gerek yok örnekler ortada, geç de kalırsa gelen bu fırsat değerlendirilmeli sanayimiz tüm süratle OSB olmalıdır.

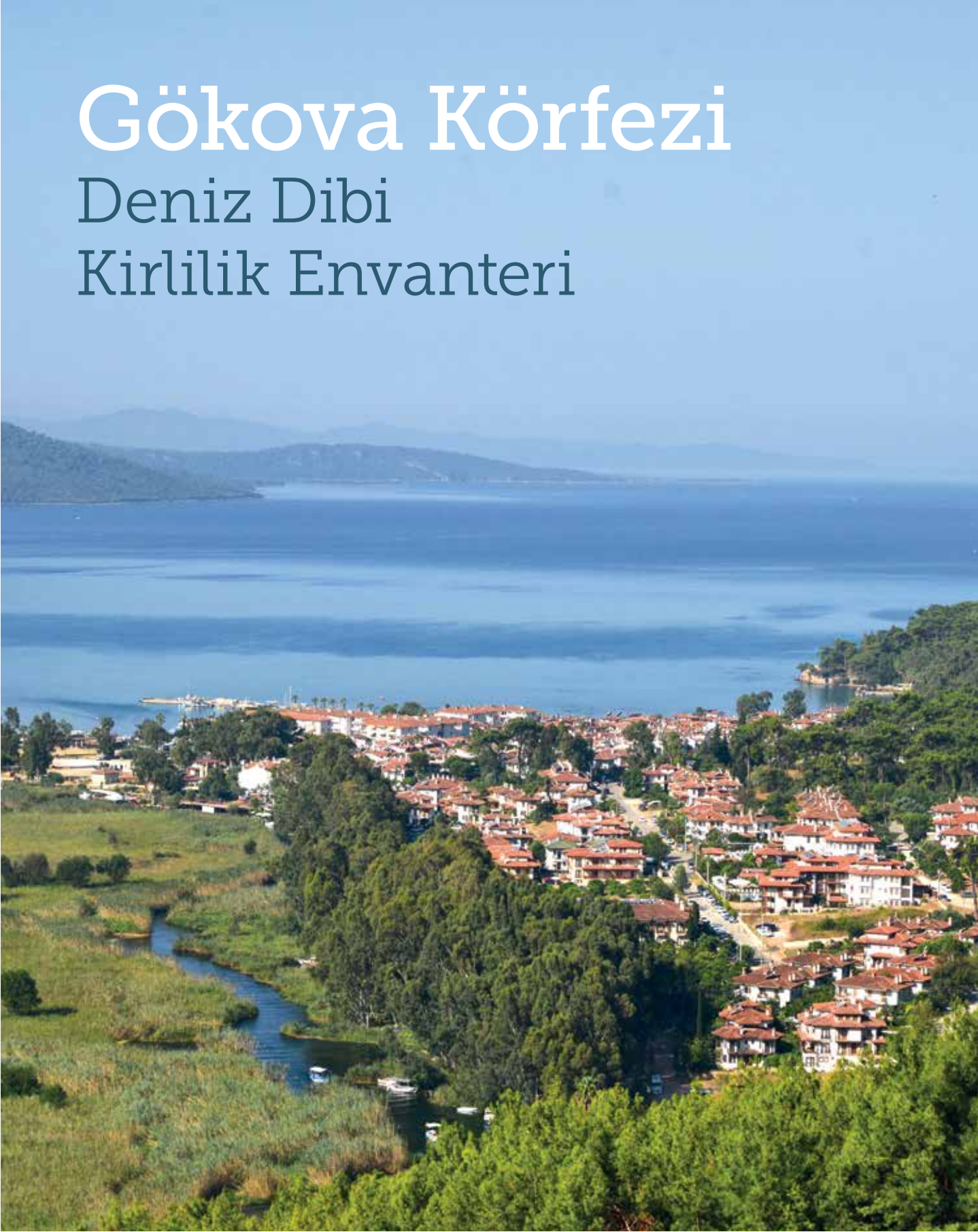
Artık OSB Yönetimleri sadece alt yapı, üstyapı yapı ile yetinmemelidir. Organize Sanayi Bölgeleri Teknoparklar, Teknokentler, Eğitim Merkezleri, Meslek Okulları, Lojistik Merkezleri, Hastaneler, Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri, Spor Tesisleri, Kreş, Alışveriş Merkezleri, Gümrük Müdürlüklerinin kurulmasını sağlayarak bölgenin kalkınmasıyla birlikte Ülkemizin de kalkınmasında öncü rol oynamaları gerekmektedir.

Denizli’imiz ve ülkemiz adına istihdam sağlayacak ve ülke ekonomisi adına ihracat rakamlarını yükselterek Milli Geliri yükseltecek yeni Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması dileğiyle...

Gökova Körfezi

Deniz Dibi

Kirlilik Envanteri

“

Bir farkındalık oluşturulmuş, yoğun insan kullanımına açık olan kıyı kesimleri ile koyların dikkatli ve titiz bir şekilde korunması, deniz kirliliğinin önüne geçilmesi doğrultusunda önemli bir araştırma çalışması ortaya konmuştur.

”

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi tarafından 2013 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında sunulan ve başarılı bulunan “Gökova Körfezi Deniz Dibi Kirlilik Envanteri” faaliyeti ile Gökova Körfezi deniz dibi kirlilik envanterinin çıkarılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Gökova Körfezi’nde deniz kıyısı ve deniz dibinde kirlilik oluşturan maddelerin kaynaklarının tespit edilmesi ve bu maddelerin uygun şekillerde bertaraf edilmesi yönünde çözüm önerileri getirilmesi hedeflenmiştir.

Ajansımız tarafından, projenin gerçekleşen toplam bütçe tutarı olan 40.716,15 TL destek verilen faaliyet kapsamında denize yayılan ve tabana çöken kirlilik etmenlerinin neler olduğu tespit edilmiş, sınıf-

landırılmış ve bulunduğu alanlar koordinatlarıyla kayıt altına alınmıştır. Kirletici faktörlerin nerelerden, hangi yolla, ne şekilde denize ulaştığı, deniz dibinde birikim yaptığı ve doğayı tehdit etme özellikleri ayrı ayrı saptanmıştır.

Söz konusu bu çalışmalar derlenerek rapor haline getirilmiş, projenin çıktıkları yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile paylaşılmıştır.

Bu konuda bir farkındalık oluşturulmuş, yoğun insan kullanımına açık olan kıyı kesimleri ile koyların dikkatli ve titiz bir şekilde korunması, deniz kirliliğinin önüne geçilmesi doğrultusunda önemli bir araştırma çalışması ortaya çıkmıştır.

BÜYÜK MENDERESİ KİRLETMEK GELECEĞİNİ KİRLETMEKTİR

Aydın

Adnan Menderes Üniversitesi tarafından 2011 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında sunulan ve başarılı bulunan “Büyük Menderesi Kirletmek Geleceğini Kirletmektedir” faaliyeti ile Büyük Menderes Nehri’ndeki kirlilik parametreleri incelenerek nehirdeki kirlilik boyutunun ortaya koyulması, çevresel sorunların beraberinde getirdiği olumsuzlukları tespit edilmesi ve kirlilik kaynaklarının görsel bir şekilde ortaya koyulacağı haritaların geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Ajansımız tarafından 39.421,60 TL destek verilen ve 48.668,64 TL toplam bütçe tutarı ile tamamlanmıştır. Faaliyet kapsamında Büyük Menderes Nehri’nin evsel ve endüstriyel atıklardan dolayı kirlenme oranının belirlenmesi ve bununla ilgili kirlilik parametrelerinin değerlendirilmesi, evsel ve endüstriyel atıklardan oluşan noktasal kaynaklı kirletici haritalarının oluşturulması, tarımsal faaliyetlerde kullanılan gübre ve ilaçlar nedeniyle oluşan kirlilik potansiyelinin belirlenmesi ve ilgili kirlilik parametrelerinin nehir bazında haritalandırılması, çiftçilerin tarımsal ilaç ve gübrelin kontrollü kullanımı konusunda eğitilmesi, Büyük Menderes Nehri boyunca kirlilik parametreleri açısından yüksek riskli bölgelerin belirlenerek jeostatistiksel yöntemler ile hassasiyet haritalarının çıkarılması, kirlenmenin yüksek olduğu bölgeler için çözüm önerilerinin (atık su deşarj yöntemleri ve standartlarına uyulması, sulama yöntemlerinin gözden geçirilmesi, tarımsal gübre ve ilaçların kontrollü kullanımı vb.) geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Proje ile söz konusu hedefler gerçekleştirilmiş, Büyük Menderes Nehrinin suyunu ve biyolojik çeşitliliğini gelecek kuşaklara aktarabilmek, hoyratça kullanımını engellemek ve sürdürülebilirliğini sağlamak doğrultusunda nehrin kirliliğini tetikleyen noktasal veya noktasal kaynaklı olmayan faktörler analiz edilerek rapor haline getirilmiştir.

Güvenli Anaokulum

Denizli

Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 2013 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında sunulan ve başarılı bulunan "Güvenli Anaokulum" faaliyeti ile Denizli merkezinde eğitim öğretim alanında faaliyet gösteren anaokullarında risk değerlendirmesi yaparak eğitim ortamına ilişkin sağlık ve güvenlik riskleri hakkında bilgi ortaya çıkarmak, anaokullarındaki ortak riskler arasından öncelikli olanları belirlemek, belirlenen öncelikli riskler için koruyucu önlemler almak ve anaokullarında çalışılan bölümlerine göre risk altındaki kişilerin sayısı konusunda bilgi elde etmek amaçlanmıştır.

Ajansımız tarafından 47.032,70 TL ile % 100 destek verilen proje 46.539,80 TL % 100 destekle tamamlanmıştır. Proje kapsamında hizmet alımı yoluyla Ahmet Çalışkan Anaokulu, Ahmet Hanife Paralı Anaokulu, Akköy Anaokulu, Ayşe Yusuf Erdem Anaokulu, Esentepe 23 Nisan Anaokulu, Fahri Akkoca Anaokulu, Gündoğdu Anaokulu, Hacı Semiha Kulaklı Anaokulu, Hayme Hatun Anaokulu, Hüseyin Erikoğlu Anaokulu, Nedime Kabaklıoğlu Anaokulu, Okul Yaptırma ve Yasatma Derneği Anaokulu, Pamukkale Anaokulu, Perihan Kıbrıslıoğlu Anaokulu, Rukiye Urhan Anaokulu, Saima Aslan Anaokulu, Şenay Öztürk Anaokulu, Sevgi Bay-

raktar Anaokulu, TOKİ Anaokulu, Veli Çetinkaya Anaokulu, Vilayetler Hizmet Birliği Anaokulu ve Zübeyde Hanım Anaokulu olmak üzere 21 adet anaokulunun risk analizi yapılmıştır.

Yapılan risk analizleri sonucunda okul okul sağlık ve güvenlik riskleri belirlenmiş, ortak risklerden öncelikli olanlar tespit edilmiştir.

Proje kapsamında yapılan bu çalışmaların sonucu olarak belirlenen riskler için ileride alınacak olan önlemlere yol gösterecek olan risk analiz çalışmalarının okullar bazında raporları hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Fotoğraf: Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Rakamların Diliyle GÜNEY EGE

GEKA Bölgesi ile ilgili son istatistiki veriler

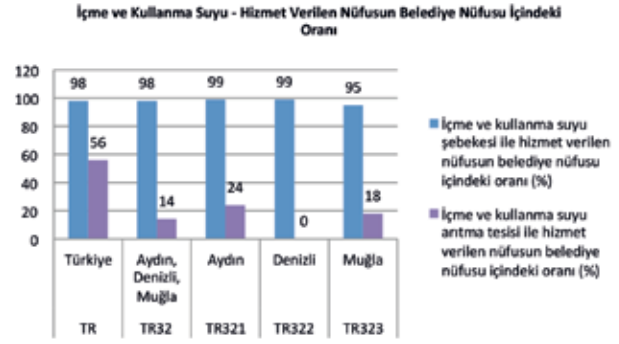
ÇEVRE İLE İLGİLİ BÖLGESEL İSTATİSTİKLER

1..BÖLGEMİZDE İÇME VE KULLANMA SUYU ŞEBEKESİ VE ARITMA TESİSLERİ KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ GEREKİYOR...

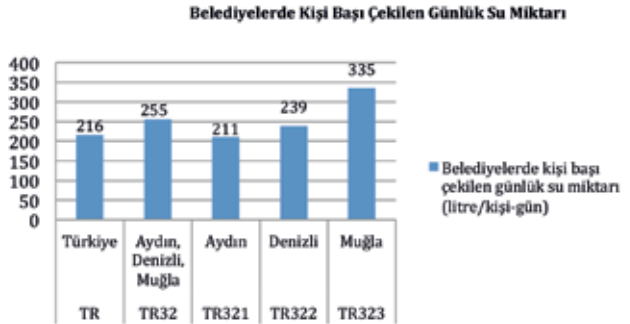
İçme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı incelendiğinde; bölge ortalamasının içme ve kullanma suyu şebekesi bakımından ülke ortalaması ile aynı seviyede, içme ve kullanma suyu arıtma tesisi bakımından ise ülke ortalamasının oldukça gerisinde olduğu görülmektedir. Aydın ve Denizli illerinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı ülke ortalamasına göre daha yüksektir, Muğla ilinde ise ülke ortalamasına göre daha düşüktür. Bölge illerinde özellikle içme ve kullanma suyu arıtma tesisi hizmet kapasitesinin geliştirilmesi gerektiği görülmektedir.

Belediyelerde kişi başı çekilen günlük su miktarı incelendiğinde, bölge ortalamasının ülke ortalamasının üzerinde yer aldığı görülmektedir. Denizli ve Muğla illerinde kişi başı çekilen günlük su miktarı ülke ortalamasında göre daha yüksek seviyede iken, Aydın ilinde bu miktar ülke ortalamasının biraz altında yer almaktadır.

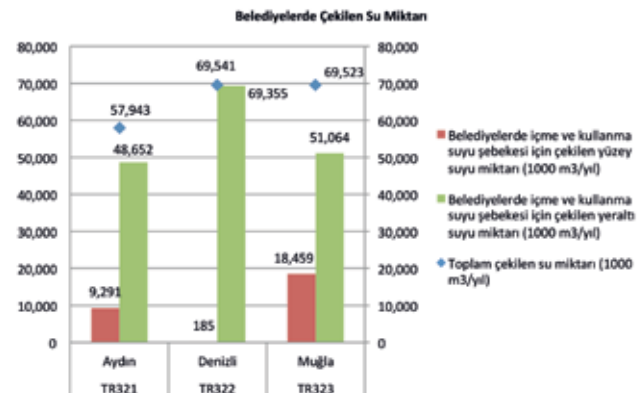
Belediyelerde içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yüzey suyu miktarı Muğla ilinde diğer bölge illerine göre daha yüksek seviyede olup, Denizli ilinde bu miktar oldukça düşük seviyededir. İçme ve kullanma suyu şebekesi için Denizli ilinde büyük ölçüde yeraltı suyu çekilmektedir. Nitekim Denizli ilinde içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yer altı suyu miktarı, diğer bölge illerine göre daha fazladır. Belediyelerde çekilen toplam su miktarı incelendiğinde bu miktarın en yüksek Denizli ilinde, en düşük ise Aydın ilinde olduğu görülmektedir. Bu kapsamda bölge illerindeki su kaynakları yönetiminde bu hususların dikkate alınması önem arz etmektedir.

Şekil 1. İçme ve Kullanma Suyu - Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı %, 2012 TÜİK

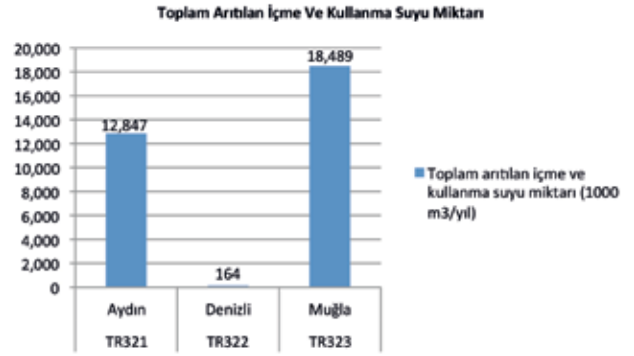

Şekil 2. Belediyelerde Kişi Başına Çekilen Günlük Su Miktarı, 2012 TÜİK

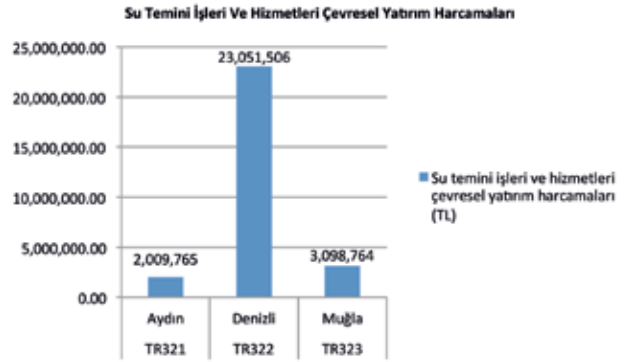
Şekil 3. Belediyelerde Çekilen Su Miktarı, 2012 TÜİK

Bölge illerinde toplam arıtılan içme ve kullanma suyu miktarı incelendiğinde, bu miktarın Muğla ilinde en yüksek olduğu görülmektedir. Denizli ilinde toplam arıtılan içme ve kullanma suyu miktarının diğer bölge illerine göre oldukça düşük seviyede olduğu ve bu kapsamda ildeki içme ve kullanma suyu arıtma kapasitesinin geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Şekil 4. Toplam Arıtılan İçme ve Kullanma Suyu Miktarı, 2012 TÜİK

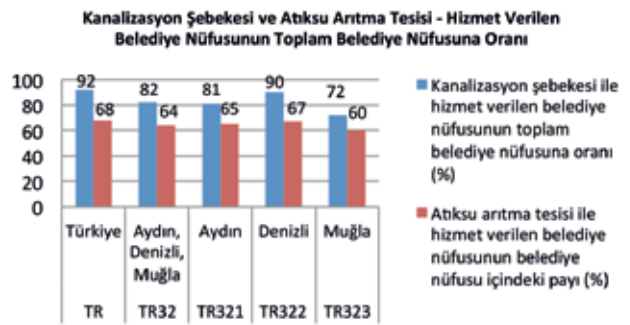
Bölge illerinde su temini işleri ve hizmetleri ile ilgili gerçekleşen çevresel yatırım harcamaları incelendiğinde, Denizli ilinde yapılan harcamaların diğer bölge illerine göre oldukça yüksek seviyede yer aldığı görülmektedir. Yapılan yatırımların büyüklüğü dikkate alındığında ilde su temini ile ilgili hizmet kapasitesinin önemli ölçüde gelişeceği düşünülmektedir.

Şekil 5. Su Temini İşleri Ve Hizmetleri Çevresel Yatırım Harcamaları, 2012 TÜİK

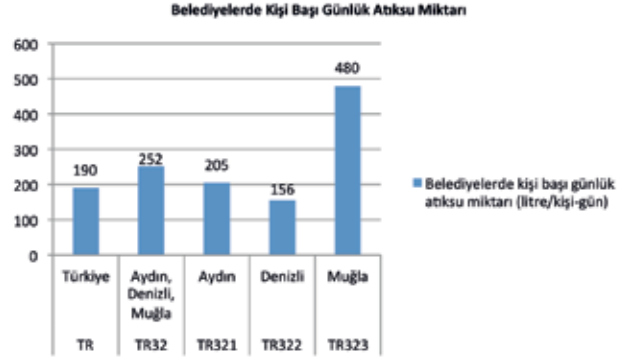
2. BÖLGEMİZDEKİ ATIKSU ARITMA TESİSİ HİZMET KAPASİTESİ ÜLKE ORTALAMASININ ALTINDA YER ALIYOR...

Nüfus artışı, ekonomik faaliyetlerin gelişimi ve turizmin etkisiyle birlikte atık su miktarı yıldan yıla artış göstermektedir. Kanalizasyon şebekesi ve atıksu arıtma tesisi kapsamında hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı incelendiğinde, bölge ortalamasının ülke ortalamasına göre daha düşük seviyede yer aldığı görülmektedir. Denizli ili bölge illeri arasında ülke ortalamasına en yakın olan il iken, Muğla ili ülke ortalamasına göre en düşük orana sahip olan bölge ilidir. Muğla ilinde coğrafi koşullar nedeniyle atıksu arıtma tesisi hizmetinde yetersizlik olduğu bilinmektedir. Avrupa ülkelerinin büyük bölümünde evsel nitelikli atık suların %80-90 oranında atık su arıtma tesisine iletildiği bilinmektedir. Mevcut koşullar değerlendirildiğinde gerek bölge gerekse Türkiye bu alanda Avrupa ortalamasının gerisinde kalmaktadır. Kontrolsüz şekilde yüzey ve yer altı sularına karışan evsel nitelikli atık sular; su havzalarında kaliteyi olumsuz yönde etkilemekte, kaynakların sürdürülebilir bir şekilde geleceğe taşınmasına engel teşkil etmektedir. Bu kapsamda özellikle Muğla ve Aydın illerinde kanalizasyon şebekesi ve atıksu arıtma tesisi kapasitesinin geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

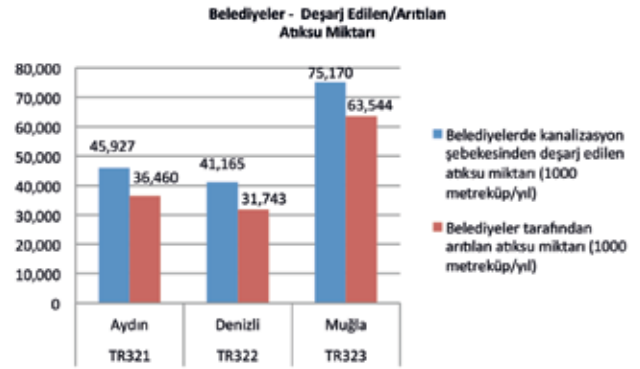
Şekil 6. Kanalizasyon Şebekesi ve Atıksu Arıtma Tesisi - Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı, 2012 TÜİK

Belediyelerde kişi başı günlük atıksu miktarı incelendiğinde, bölge ortalamasının ülke ortalamasına göre daha yüksek seviyede yer aldığı görülmektedir. Muğla ili diğer bölge illerine göre oldukça yüksek kişi başı günlük atıksu miktarına sahip iken, Denizli ili ülke ortalamasının da altında kişi başı günlük atıksu miktarına sahiptir.

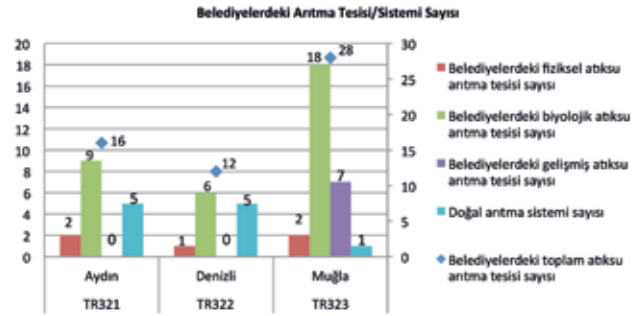
Şekil 7. Belediyelerde Kişi Başı Günlük Atıksu Miktarı, 2012 TÜİK

Belediyelerde kanalizasyon şebekesinden dışarıya atılan atıksu miktarı ve arıtılan atıksu miktarı değerleri incelendiğinde, Muğla ilinde bu değerlerin diğer bölge illerine göre oldukça yüksek seviyede yer aldığı görülmektedir.

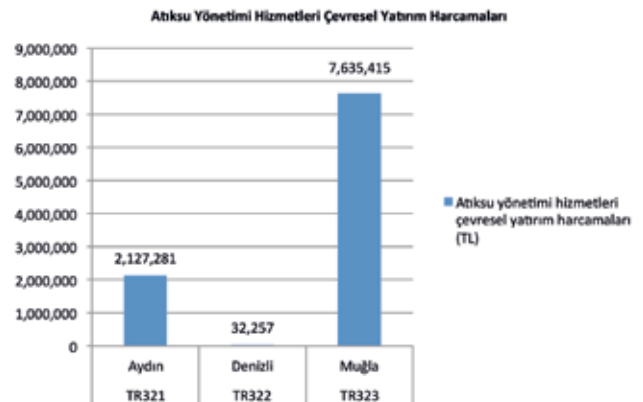
Şekil 8. Belediyeler - Deşarj Edilen/Arıtılan Atıksu Miktarı, 2012 TÜİK

Bölge illerinde belediyelerdeki atıksu arıtma tesisi/sistemi verileri incelendiğinde, farklı nitelikteki atıksu arıtma tesisleri sayısının genel olarak Muğla ilinde en yüksek, Denizli ilinde en düşük olduğu görülmektedir. Gelişmiş atıksu arıtma tesisi sadece Muğla ilinde mevcut gözükmekte olup, ildeki doğal arıtma sistemi sayısı diğer bölge illerine göre daha düşük seviyededir. Bölge illerinde atıksu arıtımı ile ilgili yapılacak planlamalarda bu hususların dikkate alınması önem arz etmektedir.

Şekil 9. Belediyelerdeki Atıksu Arıtma Tesisi/Sistemi Sayısı, 2012 TÜİK

Bölge illerinde atıksu hizmetleri kapsamında gerçekleştirilen çevresel yatırım harcamaları incelendiğinde, Muğla ilinde bu kapsamda yapılan yatırımların diğer bölge illerine göre daha yüksek seviyede yer aldığı, Denizli ilinde ise bu alanda kısıtlı miktarda yatırım yapıldığı görülmektedir. Muğla ilinde gerçekleştirilen yatırımlar ile ildeki atıksu yönetimi hizmet kapasitesinin önemli derecede gelişeceği değerlendirilmektedir.

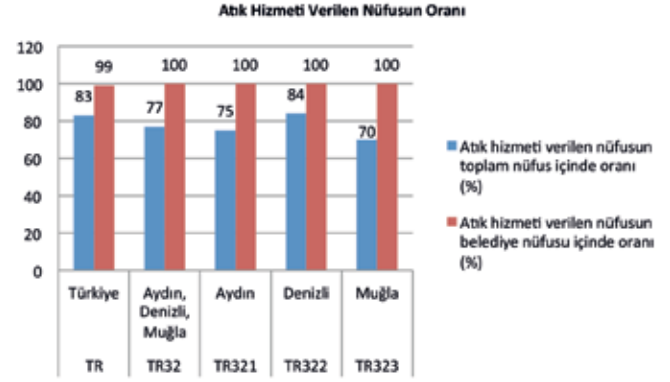

Şekil 10. Atıksu Yönetimi Hizmetleri Çevresel Yatırım Harcamaları, 2012 TÜİK

3. BÖLGEMİZDE ATIK HİZMETİ VERİLEN NÜFUSUN TOPLAM NÜFUS İÇİNDEKİ ORANI ÜLKE ORTALAMASINA GÖRE DÜŞÜK SEVİYEDEDİR...

Belediye atık istatistikleri kapsamında bölge illerinde atık hizmeti verilen nüfusun oranı incelendiğinde; atık hizmeti verilen nüfusun toplam nüfus içindeki oranına göre Aydın ve Muğla illerinin ülke ortalamasının altında, Denizli ilinin ise ülke ortalamasının üzerinde orana sahip olduğu görülmektedir.

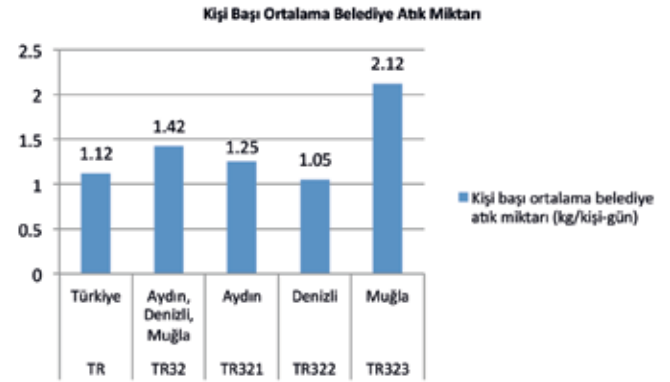
Bu kapsamda bölge ortalaması ülke ortalamasının altında yer almıştır. Atık hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranına göre ise tüm bölge illeri %100'lük oran ile ülke ortalamasının(%99) üzerinde yer almaktadır.

Şekil 11. Atık Hizmeti Verilen Nüfusun Oranı, 2012 TÜİK

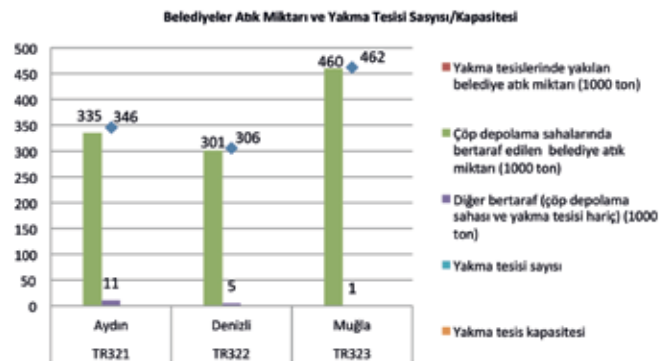
Belediye atık istatistikleri kapsamında bölge illerinde atık hizmeti verilen nüfusun oranı incelendiğinde; atık hizmeti verilen nüfusun toplam nüfus içindeki oranına göre Aydın ve Muğla illerinin ülke ortalamasının altında, Denizli ilinin ise ülke ortalamasının üzerinde orana sahip olduğu görülmektedir.

Bu kapsamda bölge ortalaması ülke ortalamasının altında yer almıştır. Atık hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranına göre ise tüm bölge illeri %100'lük oran ile ülke ortalamasının(%99) üzerinde yer almaktadır.

Şekil 12. Kişi Başı Ortalama Belediye Atık Miktarı, 2012 TÜİK

Bölge illerinde toplanan atık miktarı Muğla ilinde diğer bölge illerine göre daha yüksek seviyede yer almaktadır. Bu miktar Denizli ilinde diğer bölge illerine göre daha düşüktür. Çöp depolama sahası dışında gerçekleştirilen diğer bertaraf, Aydın ilinde diğer bölge illerine göre daha yüksek seviyededir. Bölgede atık yakma tesisi bulunmamaktadır.

Şekil 13. Belediyeler Atık Miktarı ve Yakma Tesisi Sayısı/Kapasitesi, 2012 TÜİK

YAĞLI BALLI GERMENCİK

Hazırlayan: Aydın Yatırım Destek Ofisi

Aydın'a 25 km uzaklıkta-ki Germencik; Doğu'dan İncirliova; Batı'dan Söke, Selçuk ve Kuşadası; Güney'den Koçarlı (Büyük Menderes Nehri); Kuzey'den Tire ile çevrili bulunmaktadır. Aydın-İzmir karayolunun üzerinde olmasının yanı sıra İzmir-Aydın-Afyon ve Ortaklar-Söke gibi iki demiryolunun da kavşağında yer almaktadır. Yüzölçümü 404 km², deniz seviyesinden yüksekliği ise 65 metredir. İlçe topraklarının güney kesimi Büyük Menderes ovasında yer alır. Aydın Dağlarından doğan irili ufaklı birçok akarsu kuzey-güney doğrultusunda akarak Büyük Menderes'e katılır.

İlçenin kuruluşuna bakıldığında birçok medeniyete beşiklik eden ve ilçeye 20 km mesafede bulunan Magnesia Antik Kenti'nin tarihini incelemekte fayda vardır. Kentin Magnesia adıyla Ailialılar tarafından kurulduğu, rivayetlere göre 25.000 kişinin yaşadığı sanılmaktadır. Kent, Frigyalılar, Lidyalılar,

Persler, Bizanslılar ve Hititler dönemlerini yaşamıştır.

Magnesia kenti Türklerin 1071 Malazgirt zaferi ile Anadolu'ya hâkimiyetlerinden sonra 1307 yıllarında Selçuklular hâkimiyetine girmiş, daha sonra Osmanlı İmparatorluğunun hâkimiyetine kalmıştır. Selçuklu beyliklerinden Aydınoğulları varislerinden Hıdırbey egemenliği altındaki bu topraklara, üzerinde yaşayan Türk aşireti olan Yörükler tarafından "Değirmencik" adı verilerek başta hayvancılığı geliştirmek amacıyla yerleşildiği bilinmektedir. Germencik, 1948 yılında ilçe statüsüne kavuşmuştur, nüfusu 43.256 kişidir.

Germencik'in öne çıkan özellikleri; tarım ve hayvancılık, jeotermal enerji ve turizm alanlarıdır.

Tarım ve Hayvancılık

İncir, zeytin, pamuk üretimi ile seracılık ve hayvancılık faaliyetleri

ilçe ekonomisinin temel dayanağını oluşturmaktadır.

İncir; ilçe ekonomisinde birinci derecede paya sahiptir. Aydın iline özgü bir meyve olup, ilin simgesi haline gelmiştir. Bu bölgede yetiştirilen incirin özelliklerine başka bölgelerde rastlanılmaması nedeniyle incirin gen merkezinin Germencik ilçesi olduğu tahmin edilmektedir. Topraklarının verimli olması yanında rutubetin istenilen düzeyde oluşu ve rüzgârların incirin olgunlaşmasındaki olumlu etkisi, Germencik incirinin yüksek kaliteli olmasını sağlamaktadır.

8.802 hektar alanda incir yetiştirilmektedir. Mevcut incir ağaçlarından 1.272.040 adedi meyve vermekte olup, 161.880 adedi meyve vermemektedir. Meyve veren ağaçlardan yaklaşık 12.720 ton kuru incir elde edilmiştir.

Son yıllarda taze incir tüketimi artmakla beraber incir ezmesi, in-

cir pekmezi, taze incir konservesi, incir reçeli, incir marmeladı, incirli bisküviler ve incirli çikolata gibi ürün çeşitleri de tüketicilerin beğenisine sunulmaktadır.

Zeytin ve zeytinyağı; ilçe ekonomisinde ikinci derecede paya sahip olup 1.115 hektar sofralık, 8.203 hektar yağlık olmak üzere toplam 9.318 hektar alanda yapılan zeytin yetiştiriciliğine dayanmaktadır. Mevcut zeytin ağaçlarından 1.454.700 adedi meyve vermekte olup, 51.500 adedi meyve vermektedir. Meyve veren ağaçlardan yaklaşık 6.630 ton sofralık, 45.117 ton ise yağlık zeytin (var yılında) elde edilmiştir.

Pamuk; ilçe ekonomisinde üçüncü derecede paya sahiptir ve 3.045 hektar alanda yetiştirilmektedir. Ortalama 10.200 ton kütlü pamuk hasadı yapılmaktadır.

Pamuk, elyafının yanı sıra yağından ve küspesinden de yararlanan bir sanayi bitkisidir. Girdi maliyetlerinin artması ve toplama işliğinde sorunlar yaşanması sebebiyle son senelerde ekiliş alanlarında azalmalar meydana gelmiştir.

Mısırın son yıllarda birinci ve ikinci ürün olarak ekilişi hızla artarak ilçe ekonomisindeki payı hızla yükselmeye başlamıştır. Özellikle pamuk hasadında yaşanan işçi sıkıntısı, mısır hasadının biçerdöverle yapılması ve dane mısıra prim verilmesi nedenleriyle çiftçiler tarafından tercih edilir duruma gelmiştir. İlçede ortalama 800 hektar alanda mısır yetiştiriciliği yapılmakta ve dekar başına ortalama 800-1600 kg arasında verim alınmaktadır.

Seracılık alanında gelişmiş olan Gümüşköy'de gerçekleştirilen üretim, yurt içinde olduğu kadar yurt dışında da yoğun talep görmektedir. Bölgede yaklaşık 150 dönüm

kapalı alanda yapılan seraların jeotermal enerji ile ısıtılması, üretim maliyetinin düşük ve kazancın yüksek olmasını sağlamaktadır. İlçenin jeotermal zenginliğini daha da verimli kullanabilmek adına yeni altyapı araştırmaları ve yatırımları yapılması bu alandan sağlanan geliri çok daha üst seviyelere çıkaracaktır.

Hayvancılık da ilçede önemli bir geçim kaynağıdır. Hayvan varlığı sayısal olarak çok yoğun olmamakla birlikte, hayvan başına düşen verim oldukça yüksektir. İlçede 9.946 adet büyükbaş hayvan olup, bunlardan 4.947 adedi sağmal inektir. İnek başına süt verimi ortalama 20 kg kadardır.

Jeotermal Enerji

Kullanım alanları oldukça gelişmiş olan ve önemli bir ekonomik değeri olan jeotermal enerji, ilçe için önemli bir kaynak potansiyeline sahiptir.

Aydın-Germencik Ömerbeyli jeotermal sahası, Büyük Menderes Grabeninin batı bölümünde Ömerbeyli-Alangüllü yerleşim yerleri sınırları içinde yer alan yüksek sıcaklıklı bir sahadır. En yüksek 232°C sıcaklığa sahip Ömerbeyli jeotermal rezervuarı "su baskın" (water-dominated) bir jeotermal rezervuardır.

Fay kontrollü hidrotermal tip Ömerbeyli jeotermal sahası, arama ve üretim sondaj çalışmaları ile belirlenmiştir (MTA 1988). MTA tarafından yapılmış olan çalışmalar, ilçede 200°C'den fazla sıcaklığa sahip bir rezervuarın varlığını ortaya çıkarmış olup Germencik jeotermal anomalisinin yaklaşık 50 km²'lik alana yayıldığını göstermektedir.

Gürmat Enerji Üretim A.Ş., Ömerbeyli jeotermal sahasının yüksek sıcaklık potansiyelini kullanarak elektrik üretimi gerçekleştirmektedir. 232.3 MW Kurulu güce sahip olan bu elektrik santrali, Türkiye'de inşa edilmiş ve planlanmış diğer jeotermal elektrik santralleri arasında en büyük olanıdır.

TURİZM

İlçenin turizm alanlarını Magnesia Antik Kenti, Alangüllü Ilıcası, Gümüşköy Ilıcası, Çanakkale Şehitleri Anıtı, Kanlıbahçe Şehitliği, Selâtin Anıt Ağacı, Mursallı'daki eski Rum Kilisesi oluşturmaktadır.

Magnesia Antik Kenti

Ortaklar beldesine bağlı Tekinköy sınırları içinde, Ortaklar-Söke karayolu üzerinde yer alan Magnesia Antik Kenti'nin tarihi M.Ö. 334 yıllarına uzanmakta olup tarihin görkemli şehirlerinden olduğu bilinmektedir. 18. yüzyıl itibarıyla fark edilen ve kazı çalışmaları yapılan şehrin önemli bir özelliği de Efes Antik Kenti'yle bağlantı güzergâhında bulunmasıdır.

Alangüllü (Bozköy) Ilıcası

32 oda ve 70 yatak kapasitesine ek olarak belediye belgeli kapalı termal havuzu ile yıl boyu hizmet verir durumdadır. Bununla birlikte İl Özel İdare tarafından kür tesislerinin, modern termal ve konaklama tesislerinin de inşa edilmesiyle, yörenin en modern ve büyük kaplıcalarından biri haline gelmiştir.

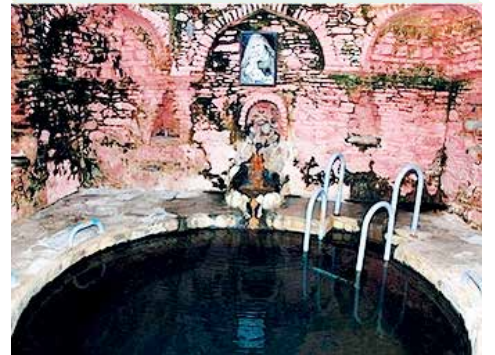
Çanakkale Şehitleri Anıtı

Germencik ilçesi ve köylerinden Çanakkale Savaşlarına giderek şehit düşen Mehmetçiklerimizin isimlerinin bulunduğu anıttır.

Bu anıtın en büyük özelliği Anadolu'da, Çanakkale Şehitleri adına dikilmiş ilk anıt olmasıdır.

Gümüşköy Ilıcası

2 oda ve 4 yatak kapasitesi ile oldukça küçük ama şifalı bir tesis olarak bilinmektedir.

Kanlıbahçe Şehitliği

Yunan ordusu, Büyük taarruzda aldığı yenilgi sonucunda İzmir'e doğru kaçarken çekildikleri bölgeleri yakıp yıkmakta ve silahsız insanları öldürmekteydi. 5-6 Eylül 1922 tarihinde Nazilli kurtulduğu sıralarda

Yunanlılar Aydın ve Germencik ilçesini boşaltmakta ve yakıp yıkmakta iken Germencik'teki Yunan Karakolu da son olarak karakol çevresindeki çoğu çocuk, kadın ve ihtiyarlardan oluşan 94 kişiyi duvar önüne dizip yayılım ateşiyle taramıştır. Sağ kalanlar karakol önünde yer alan iki kuyuya canlı canlı atılmışlar; kuyudan çıkmamaları için de vurularak şehit edilen vatandaşların cesetleri üzerlerine atılmıştır.

Bu olaydan sonra bu mevki "Kanlıbahçe" olarak adlandırılmıştır. Bu Şehitlikte o gün şehit edilen 94 vatandaşımızın isimleri mermer lahitte yazılıdır. 7 Eylül Kurtuluş Bayramında, şehitlik ziyaret edilmektedir.

Anıt Ağaç

İlçe için turizm adına önemli bir diğer unsur, Selâtin'deki "Anıt Ağaç" tır. 800 yaşında olduğu düşünülen ağaç İzmir – Aydın otoyolu üzerinde yer alır ve Selâtin merkezindedir. Çınar ağacının (Platanus Orientalis) gövde çevresi 8,65 m, gölge çapı 35 m, yüksekliği 17,5 metredir.

İzmir II nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 2002 yılındaki 10448 sayılı kararı ile koruma altına alınmıştır.

Deve Güreşleri

Bölge ilçelerinde yaygın olarak görülen deve güreşleri, ilçe için ayrı bir önem arz etmekte ve ilçe kendini "deve güreşlerinin Kırkpınar'ı" olarak tanımlamaktadır.

Güreşlerin yapıldığı dönemlerde gününbirlik ziyaretçi akını yaşanmaktadır.

Ortaklar - Söke karayolu üzerinde yer alan Magnesia'ya, ya İzmir - Aydın karayolundan, Selçuk üzerinden; ya Aydın'dan, Germencik üzerinden; ya da Söke üzerinden gelinebilir. İzmir'den 100 km, Ortaklar'dan 4 km, Söke'den de 16 km uzaklıktadır. Otoyol tercih edildiğinde, Bodrum – Söke çıkışında, Ortaklar yönüne dönülmesinden itibaren 1,5 km sonra Magnesia'ya ulaşılır. Selçuk üzerinden Magnesia'ya gelmeden önce, Çamlık'daki Lokomotif müzesi ile Türkiye'nin en uzun (3043 m) tüneli olan İzmir Aydın otoyolu üzerindeki ünlü "75. Yıl" tüneline adını veren Selâtin'deki "Anıt Ağaç"ın ziyaret edilmesi tavsiye edilir. Aydın karayolu tercih edildiğinde ise önce Germencik'ten Mursallı'ya uğrayıp yerleşim merkezindeki kilisenin görülmesi önerilir. Oradan 3,5 km'lik asfalt yoldan Tekinköy'e, yâni Magnesia'ya gelmek oldukça kolaydır.

Kaynaklar:

Güney Ege Kalkınma Ajansı (2012), Germencik İlçe Raporu.
Germencik Kaymakamlığı Web Sayfası, <http://www.germencik.gov.tr/>, 12.05.2015.
Gürmat A.Ş. Web Sayfası, http://www.gurmat.com.tr/?_dil=1, 13.05.2015.

T.C.
GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI
TEKNİK DESTEK PROGRAMI
2015

PROGRAMIN AMACI

T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından sağlanacak Teknik Desteğin amacı; bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamaktır.

DESTEĞİN KAPSAMI

Ajans tarafından yayınlanan herhangi bir proje teklif çağrısı ile ilişkilendirilmemek koşuluyla;

Yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile Bölge Plan ve Programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetleri ile diğer başvuru sahiplerinin yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarınıdır.

Toplam Destek Bütçesi
500.000 TL

Sağlanacak Teknik Desteğin
Maliyeti En Fazla
15.000 TL

BAŞVURU DÖNEMLERİ

Dönem	Son Başvuru Tarihi
Mart - Nisan	30 Nisan 2015 / Saat:18:00
Mayıs - Haziran	30 Haziran 2015 / Saat:18:00
Temmuz - Ağustos	31 Ağustos 2015 / Saat:18:00
Eylül - Ekim	30 Ekim 2015 / Saat:18:00
Kasım - Aralık	31 Aralık 2015 / Saat:18:00

2023'te Yüksek Katma
Değerli ve Yenilik
Odaklı Üretimi olan
bir Güney Ege için
çalışıyoruz.

Zengin Beşeri
Sermaye ve Güçlü
Toplumsal Altyapı ile
yaşam kalitesi yüksek
Güney Ege için
çalışıyoruz.

Sahip olduğumuz
güzellikleri tüm
dünyaya Dört
Mevsim sunmak için
çalışıyoruz

Doğayı kullandığımız
gibi koruyoruz;
sürdürülebilir çevre
için çalışıyoruz.

**"YAŞAM KALİTESİ YÜKSEK, YENİLİĞE
DAYALI ÜRETEN, DOĞASINI KORUYAN,
KÜRESEL TURİZM ODAĞI GÜNEY EGE"**

Muğla Gökova Körfezi Deniz Dibi Kirlilik Envanteri

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi tarafından 2013 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında destek almaya hak kazanan "Gökova Körfezi Deniz Dibi Kirlilik Envanteri" projesi ile Gökova Körfezi'nin deniz kıyısında ve deniz dibinde kirlilik oluşturan maddelerin kaynakları tespit edilmiş ve bu maddelerin bertaraf edilmesi için çözüm önerileri getirilmiştir. Böylelikle bir farkındalık oluşturularak insan kullanımına açık olan kıyı kesimleri ile koyların korunmasına yönelik bir araştırma çalışması ortaya çıkmıştır.